Aan het vinkentouw

Fritz Francken

bron
Fritz Francken, *Aan het vinkentouw*. Lectura, Antwerpen 1928

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/fran007aanh01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

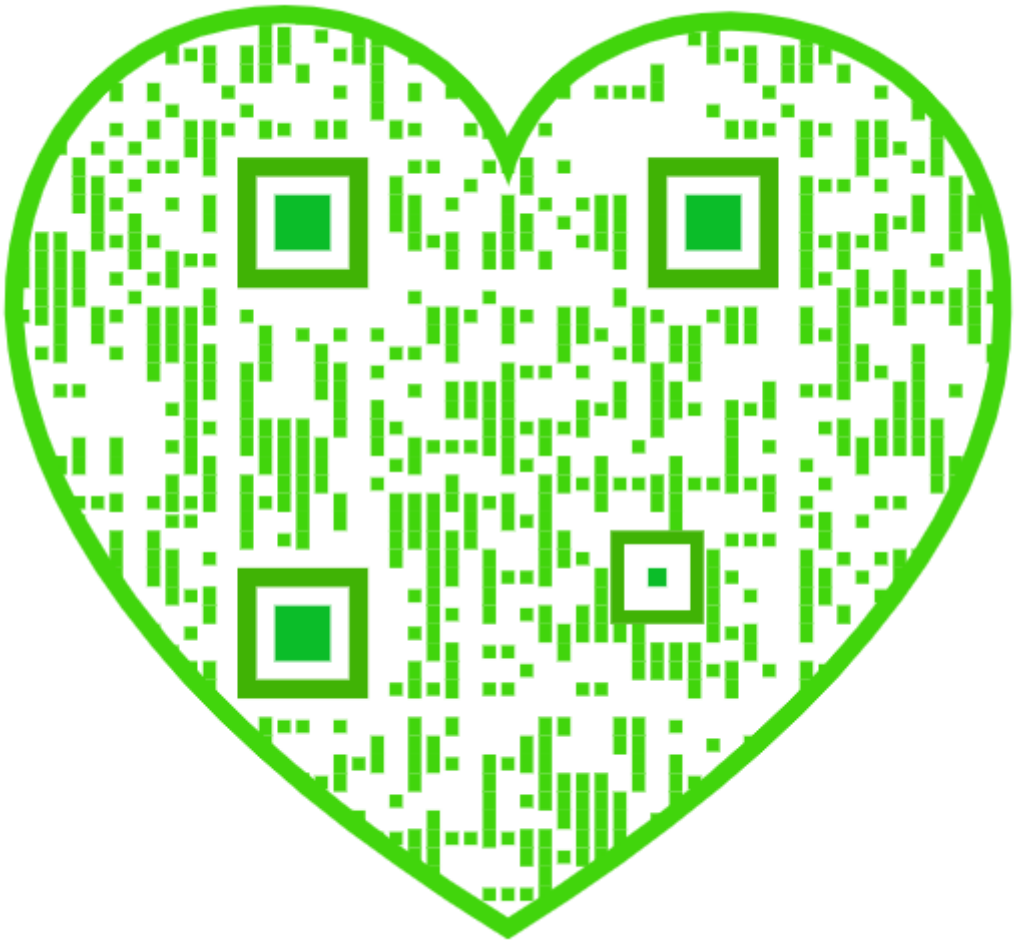

Aan M. POLAK, kameraadschappelijk.
F.F.

De paraplu met den groenen papegaaienkop

Het omheen zijn hok met draad afgespannen lapje grond, was eensklaps te klein voor de blijde drukte, de luide begroeting van den loggen, blaffenden, aan den ketting rukkenden Deen. Peter schreed op zijn waakhond toe. Bij elken stap vermaande hij:

- Duc, koes jongen...

Hij streelde het dier den ruigen kop. Inmiddels waarde zijn blik boven den top van een spar uit. De lucht was overtrokken. Toch talmde er zoowaar wat zon. Haar gloor verdofte telkens weer tusschen wolken. Dronken deze elken glimp van het waterig licht?

Na het bedorven luchtje van de slaapkamer, was het ademen onder de dennen, in de morgenkoelte, Peter een verkwikking...

Emma, Peter's vrouw, had al koffie gezet. Het water suisde in den ketel: bij 't ontbijt lustte Peter een eitje van de eigen kippen.

Wat later, onder 't eten, zei Peter:

- We krijgen regen.
- Lekker wat voor de groenten, opperde Emma.
- Maar jij!
- Ik? Wat zou dàt?
- Wat zou dàt? Wat zou dàt? Moet jij niet naar de stad, zoo dadelijk?
- Natuurlijk. Dàt was toch afgesproken!
- Wél!
- Wat bedoel je toch vent?
- Vergeet je paraplu niet!

Peter had er zijn deun in dat het eindelijk, - en juist heden, zeg - regenen zou! Niet om de jonge planten of zoo wat. Voorzeker ook niet uit leedvermaak, (de vlaag kon zijn vrouw overvallen!) Neen, om de paraplu!

Peter Kok was schilder, een misschien niet zoo bekend als begaafd schilder, al had een van zijn zelf-portretten, op de Driejaarlijksche, (Antwerpen 1925), opgang gemaakt in breeden kring

De ekonomische ontwrichting van het maatschappelijk leven bracht hem méér nadeel toe, dan wien onder zijn kunstgenooten ook. Hij zelve had eenigermate schuld aan den toestand, waarin hij en zijn gezin verkeerden; die schuld strekte hem tot eer. Peter Kok werkte niet als zoovelen onder den aandrang van onedele beslommeringen. Hij wist zich te beperken in zijn behoeften. Zelfzucht was de inslag van zijn optimistische geaardheid.

Hij woonde hier op de hei, in een niet onaardig villa'tje. De lucht was er gezond, het water frisch en zuiver. Hij had kippen, een geit, won groenten in zijn tuin. Bolleken en Janneman, zijn kinderen, haalden hun hartje op in de bosschen rondom.

Iets was er dat hem ergerde. Om de drie maand had hij zijn huishuur te betalen, - in ponden! De eigenaar van het villa'tje, een norsch, wantrouwig vrijgezel, wou dat zóó. Als de tijdsomstandigheden minder gunstig waren, noemde Peter zijn huisbaas misprijzend: Shylock! Want door de voortdurende valutaschommelingen werd de koers van het pond soms zoo hoog opgedreven, dat die financieele operatie, Peter al niet veel menschlievender toescheen, dan het theatrale uitsnijden van een pond vleesch, onder de korte ribben...

Bedachtzaamheid, overleg kenmerkten Emma's huishoudelijk beheer. Wat de kleeding van het gezin betrof: Peter verkoos den ruilhandel boven de uitgifte van inflatie-biljetten. Zoo had hij de paraplu in ruil ontvangen van een sterkwaterets. Een fraai stuk, die paraplu, een ‘Tom-Pouce’ met, als stok, een groenen papegaaienkop. Peter had er zijn vrouw mee verrast op haar naamdag. Terstond had Emma er de waarde van geschat.

- Die kost minstens honderd frank!

Hoe jammer dat het nu de eerstvolgende dagen niet regende, wanneer Emma boodschappen liep. Maar vandaag zou er regen komen en Emma trok naar de stad!

Op Emma's aandringen had Peter bij vrienden en kennissen nagevraagd, of iemand hem een kat vermocht te bezorgen. De muizen werden àl te vrijpostig in zijn villa. In plaats van te krepeeren in de schapraai, knaagden ze gaten in Peter's doeken. Hadden ze vóór een paar weken, op zijn atelier, geen oor van Emma opgepeuzeld? Zeker, het was maar een geschilderd oor, maar met dit alles was toch een zeldzaam geslaagd portret, op onherstelbare wijze beschadigd!

Het toeval diende Peter. Eens dat hij weer in de stad vertoefde, ontmoette hij Treub. De man leed aan een hartkwaal en deelde Kok zijn besluit mee, eerlang naar een milder klimaat uit te wijken. Treub bezat een pracht van een kat, - Peter herinnerde 't zich, - een Perzische, met zijdeachtigen, donkerblauwen pels, lange, wilde manen en karbonkels van oogen. Ze heette Minne.

Frisch gewaagd is half gewonnen, (niet waar, Peter?) en het klonk:

- Of Treub zijn kat meenemen zou op reis?

Waarop Treub aarzelend:

- Ja, zie je, dat hebben we tot nog toe in beraad gehouden. We scheiden niet graag van Minne. Zooveel jaar als die poes bij ons is, hé? Van een anderen kant is 't geen pretje met een kat de baan óp te gaan. En dan vooral in den vreemde! Zoo we b.v. iemand troffen, menschen die van Minne zouden kunnen houden, haar zouden verzorgen als wij, dan, ja...

Peter viel hem in de rede:

- Als u er niets op tegen hebt, dan mag u Minne aan ons toevertrouwen. Emma is dol op katten!

Kok vertelde wijders wat een last hij had van de muizen. Treub mocht er gerust op zijn: bij Kok zou Minne vertroeteld worden!

- Ik zeg niet ‘neen’, onderstreepte Treub.

Hij zou de zaak ten beste keeren, haar nader bespreken met zijn vrouw. Was ze het eens met hem, zich van Minne te ontdoen, dan was de kat hém, zijn vriend Peter, beschoren.

's Anderendaags gaf Treub reeds bericht. ‘Liever dan met Minne op trein en tram te beulen, zag zijn vrouw van de kat àf. Ze kende de familie Kok: brave, prettige lui. Minne zou er best aarden. Peter mocht dus over de poes beschikken. A propos: wanneer kwam hij er om?’

Emma haalde een velletje post. ‘Met uw goedvinden, lieve mevrouw en meneer Treub, zoo antwoordde ze, kom ik Minne, donderdagochtend halen.’

Denzelfden dag nog deelde Peter het nieuws mee, aan àl de vrienden, die, met vakantie op de hei - 't zij ze hier een buitentje hadden of in het dorpshotel ‘De Groene Jager’ logeerden, - hem iederen avond opzochten om een praatje te maken, een uurtje te wandelen. Hessinck, een Hollandsch novellist, die de heide aan 't verkavelen was, naar de maat van zijn voor de krant bestemde short-stories, - insinueerde dat Treub het niet ernstig meende.

Minne was vermoedelijk een opgevulde, in plaats van een levende kat.

Noch de schilder, noch zijn vrouw lieten zich van de wijs brengen door Hessinck's pikanterieën.

Vóór ze te bed gingen, beraadslaagden Peter en Emma over Minne's transport. Besloten werd Siegemeyer's mandje te leen te vragen. Dat was daar nét voor geschikt. Siegemeyer had immers een Cyperschen prijswinner, waarmee hij de kattententoonstellingen afdribbelde!

Zoo geschiedde dus. Siegemeyer gaf zijn mandje bereidwillig te leen.

Het wàs nu donderdagochtend. Peter dopte een natte spons op de slaperige kindersnuitjes: Bolleken en Janneman zouden moeder met vader vergezellen tot op het perron. Emma was gekleed. De kostbare paraplu werd voor den dag gehaald en héél de familie drentelde dan kakelend den weg op naar het station.

Met een witte pluim, kwam de trein, van uit de vlakte, aangeslierd over de parallel der rails...

Vóór ze instapte omhelsde Emma de kleintjes. Tot Peter zei ze, bij wijze van afscheid:

- Met dien van kwart vóor elven ben ik terug.

De trein reed heen. Met aan elke hand een dreumes, keerde Peter huiswaarts. Nauw was hij op zijn erf, of daar brak de bui los. Het was een malsche vlaag. Het water stroomde ruischend over de pannen. Het mulle zand was dra gedrenkt. Er vormden zich plassen in de inzinkingen van den grond,

en daar zag Peter dan druppels in néerpletsen, druppels zoo groot als knikkers...

Had hij dan niet voorspeld dat het vandaag regenen zou? Van achter het venster, terwijl Bolleken en Janneman in zijn atelier een huisje aan 't optrekken waren met beschilderde doeken, keek Peter naar de lucht. Er was een diepe plooi om zijn mond. Dat aanschouwen wekte in hem plots een imperatieven lust tot werken. Op slag schetste hij het ongetoomde wolkenspel. Innerlijk opgetogen, zocht hij de waarde van elken toon, van elke schakeering...

Hartelijk werd Emma ten huize van Treub ontvangen.

- Wat een weer, wat een weer, jammerde mevrouw Treub. Ik beklaag je, kind. Van zóo ver komen... Het is een heele reis... En nu moet je weer zóo ver terug! Kom, je paralu. Excuseer: het staat hier alles overhoop. Je begrijpt... Kom, zet je bij de kachel. Je zal wel wat warms lusten...

- Hebben we hier toch een klimaat, mevrouw Kok. Altijd maar regen, nooit wat zon. Hoe kan een mensch onder die voorwaarden gezond blijven?

Mevrouw Treub bood Emma een glaasje warmen rooden wijn aan. Het drankje geurde lekker. Er was suiker in en kaneel.

- En je hebt een mandje bij? informeerde mevrouw Treub.

Emma knikte.

- O! fijn, prees Treub. Waar is Minne?

- 't Is net of ze d'r een voorgevoelen van heeft, verklaarde mevrouw Treub. Ze heeft zich al heel den morgen schuil gehouden. Anders krijgt Treub ze niet van zijn schoot. En nu...

- Minne... Minne... Minne..., lokte ze.

- Poessss! fleemde Treub.

Minne sloop onder de sofa uit, sprong op Treub's knieën.

Eer Minne in het mandje zat, was er een uur zoek. Mevrouw Treub had de tranen in de oogen. Ook Treub zelf was aangedaan.

- Zoo'n schat van een poes, madame Kok! Maar kom... U zult er toch óok goed voor zijn.

Ze had zich te spoeden, Emma, wou ze den trein nog halen. Héen was ze met haar kat...

Onderweg dacht ze er over nà, of ze àl dan niet een kaartje voor Minne nemen zou. Zooveel geld, peinsde ze. Ze had het zoo maar niet over den balk te gooien. Ze bekeek haar mandje. Langsheen de rieten kanten, aan de binnenzijde, had ze een grauw papier uitgespreid. Alle gaten waren dicht. Poes lag rustig in haar donker hokje. Wie zou er wat merken? Het er dan maar op gewaagd!

Toen Emma voorbij den kaartjesman drong, hield ze het mandje dicht tegen het lichaam aan. Ze bevond zich midden in een drom van reizigers. Van ver reikte ze haar koepon over. De kaartjesvent had niet eens den tijd om óp te kijken...

De trein had al stoom óp. Emma klom in een derdeklas-wagen. Het was er één met een doorloop. Ze lei haar paraplu in het rek en schoof het mandje onder de bank. Jammer dat de mode nu juist korte rokken óplei! Toch lukte het haar het mandje gedeeltelijk aan de oogen van eventueele nieuwsgierigen te onttrekken...

Nog twee vrouwen, - een boerin en een oud moedertje, - stegen in den wagen.

Daar defileerden de berookte ruiten van de spoorhal voorbij Emma's raampje: de trein stoomde heen...

Het oud moederken staarde stilzwijgend voor zich uit. De boerin uitte een opmerking over het weer. Verstrooid knikte Emma. Toen de boerin gewaar werd dat Emma niet luisterde, richtte ze zich tot het oud moederken. Het vrouwtje was doof. De boerin schreeuwde zich heesch. Te langen laatste zweeg ze, sloot de oogen en dutte in.

Eens voorbij het eerste station, snelde de trein door 't open veld. Het had opgehouden met regenen. Links, in den austruweelschen polder, wriemelden zwarte schimmen: aardwerkers. Dan was er het groen der weiden...

Emma stelde zich de verheugde gezichten van Peter en de kinderen al vóor, als ze straks met de mooie poes ter bestemming zou zijn. In den beginne zouden ze moeten oppassen voor Duc, - die kon geen katten verdragen! Stilaan zouden ze

den loebas trachten te wennen aan Minne's tegenwoordigheid...

- Oei!

Een kreet. Emma was geschrokken. De boerin schoot er van wakker. Wat was er met die vrouw?

Eerst onderstelde Emma dat ze gestoken was geworden door een wesp in de kuit. Aldra gaf ze zich rekenschap van de werkelijkheid: Minne had het papier voor één der gaten van het mandje weggekrabd, een poot door de opening uitgestrekt, en met haar klauw, Emma de kuit geschramd.

Emma raakte even het mandje aan. Dat was het teeken van den opstand! Minne ging nu in haar mandje te werk als een bezetene. Ze spartelde, krauwde, blies en... ira furor brevis est, - daar zette ze haar muil open en miauwde, mi-auw-de...

Het waren als luide, klagende kinderkreten. O! de paniek in Emma's hart. Als nu de treinkondukteur...

Minne was niet meer te bedaren. Onverpoosd miauwde ze, nijdig, nu eens kort afgebeten gillend, dan den kreet rekkend, huilerig, woest...

Meewarig keek de boerin naar het mandje onder de bank. Tersluiks wierp ze ook wel een blik op Emma. Ze was blijkbaar uit haar humeur.

- Ze moesten sommige lui ook in een mandje opsluiten, zei ze kregel, terwijl ze in één van haar korven graaide...

Wat ging die ellendige trein een slakkengangetje!

Gelukkig: aan het volgende station zou Emma afstappen.

Rood van schaamte, van ergernis, van ingehouden woede was ze. Ze had die kat wel door het raam kunnen bonjoeren, die onbeschofte, fanatieke boerin wat toesnauwen, - had ze maar geen herrie geducht!

Daar vertraagde de trein zijn vaart. Hij was het station toch nog niet genaderd! Werd hij opgehouden door 't sienjaal? Ja! Dat ontbrak er nog aan. En Minne die met onverzwakte kracht huilde, huilde... Allerlei gedachten woelden Emma door het hoofd. Als de treinkondukteur opdaagde en hij vraagde:

- Van wie is die kat?

...dan zou ze met een allerbeminnelijkst lachje, de boerin aanwijzen. Zou dat geen leuke grap zijn? Dat logge gevaarte zou echter het antwoord niet schuldig blijven!

Goddank, daar reed de trein weer voort. Nog enkele stonden en ze was verlost.

Een deur klapte. Omzichtig keek Emma over het houten beschot van haar bank heen. Het was de treinkondukteur! Nu was ze verloren. Angstig retireerde ze naar haar hoekje. Ze hoorde den bediende haar al bekeuren...

Daar naderde hij. Maar de kondukteur bekommerde zich over geen kaartjes. De trein liep een station binnen: de man moest zijn dienst waarnemen op het perron.

De trein stond nog niet stil, als Emma zich al voortrepte over het kiezel. Dàt was ze gelukkig ontsnapt; ze had echter duizend angsten uitgestaan.

De kaartjesvent hier, vreesde ze niet. Die kende zijn volkje. Hij knikte zelfs vriendelijk, toen Emma langs hem heenschreed.

Er was niemand om haar te halen. Och, ze was zóo thuis. Nu kon ze haar gramschap lucht geven. Boos schudde ze het mandje: haar kwelgeest kikte niet eens meer. Opgewonden, bezweet kwam ze thuis. Peter was aan den arbeid. De kinderen liepen op haar toe. Brutaal smakte Emma het mandje tegen den vloer aan, duwde ze de kinderen van zich af.

Peter was er de kluts van kwijt!

- Wat scheelt jou? stamelde hij.

Hij lei palet en penseel neer. Verbaasd, onderzoekend gaapte hij zijn vrouw aan.

- Emma! Emma! vaarde hij eensklaps uit.

Nu gaapte Emma hem op haar beurt verbaasd aan, zóo tragisch als Peter haar naam uitsprak!

- Waar is je paraplu?

Emma blikte om zich heen, verontrust, wanhopig.

- O! zei ze, zich bezinnend, ontsteld... op de trein... vergeten!

Ze leek uitgepraat. Peter ook.

Hij kon nog juist voorkomen dat Emma, onder de aandrift van haar gemoed, Minne uit het mandje sleurde en den nek omwrong...

Peggy, zijn schat!

Madame Pluymstaart-Vos liep naar de zeventig. Op haar toffels, d.w.z. ze maakte toilet en zat niet in de zorg. Haar echtgenoot, Louis-Philippe, was hoofd van het Provinciaal Bestuur en streek, buitenaf, nog wel eens een aardig sommetje op als beëedigd vertaler.

Het gezin Pluymstaart-Vos woonde in ‘zijn eigen steen’. Nooit had Louis-Philippe een andere operatie gewaagd dan den aankoop van dit ‘maison de rentier’, - door bemiddeling van een spaaren kredietmaatschappij. Drie maand na 't teekenen van de koopakte, schoot een Serviër, te Serajevo, de eerste roos in het Europeesche kraam en had je de poppen aan 't dansen. Oorlog...

Velen ten onzent weken uit. Burgers, die hun eigendom voor een prikje te koop boden, slaagden er niet eens in, in ruil voor hun goederen, geld op hand te krijgen. Louis-Philippe betreurde zijn koop des te meer, daar 't zware, oostenrijksche geschut aldra in batterij kwam onder de wallen van zijn

stad. Er was gelukkig geen enkel belegerend kanonnier die Pluymstaart een kwaad hart toedroeg. Zijn huis bleef gespaard.

Zoo verlegen als hij aanvankelijk geweest was met die operatie, zoo in zijn schik was hij er mee toen de valuta-schommelingen ook de belgische munt deprecieerden. Het werd een barre tijd voor Albert's onderdanen. Onverpoosd nam de levensduurte toe. Nijveraars, boeren, winkeliers deden voordeelige zaken. Arbeiders en klein-burgers hongerden. Zij waren de dupe van export- en kettinghandel...

In zeker opzicht trokken de echtelingen Pluymstaart ook profijt van de krisis. Door de waardevermindering van den frank, werd b.v. het maandelijks, bij wijze van schulddelging te storten bedrag, een minder aanzienlijke post op het debet van de nominale keukenbalans. Verder was hun eenige zoon, Aloïs, gehuwd en betrok de bovenverdieping van het huis. Zat hij op hooge huur, anderzijds had hij een ruim inkomen.

Wat een tegenstelling, vader en zoon!

Aloïs was een snelle, milde jongen van dertig. Als oorlogsvrijwilliger had hij zulke onzalige oogenblikken beleefd, dat niets hem nu nog deren kon. Hij had een kordaat françaisetje getrouwd, een lichte ziel, die zich, net als hij, verkneutelde bij 's levens ongerijmdheden...

Vooral sedert men hem van den steen gesneden had, was vader erg afgevallen. Hij was spichtig, grijs en stram. De knevel woekerde hem tot in de

favorieten. Het elan was uit dien man, de eventualiteit van een nieuwe chirurgische behandeling, beangstte hem.

Madame Pluymstaart-Vos was een engel van een vrouw, een zeldzame engel zelfs. Dat moest ook, wou ze niet bezwijken onder het sjagrijnig humeur van een sinjeur die nu eens beslist van een engel, een duivel had kunnen maken! Ze stoorde zich gewoon niet aan het gebrom van haar gemaal, reageerde nooit als Louis-Philippe in drift ontstak. Daar niemand hem van repliek diende, kalmeerde Pluymstaart gereedelijk...

Veel omgang hadden de kinderen niet met de ouders. Aloïs en zijn vrouw waren voortdurend op de baan, bezochten 's winters schouwburgen, bioskoop of kafee, trokken 's zomers naar buiten. Was het slecht weer, dan gebeurde het meer dat Aloïs en vader kaart speelden. Dat eindigde doorgaans met ruzie: vader was knak als hij verloor en Aloïs bedotte hem, uit kortswijl, als hij er kans toe zag.

Meestal waren de oudjes alleen thuis, 's avonds. Moeder breide, verstelde sokken, linnen en dommelde ten leste in op 't feuilleton van haar krant. Vader knutselde, rookte een pijp, knorde of las. Boeken las hij zelden. Hij ergerde zich aan de overdreven voorstelling der feiten, de romantische omzetting der werkelijkheid. Hij schepte slechts genoegen in de lektuur van de ‘Annales Parlementaires’, waarop hij geabonneerd was. Feitelijk liet hij zich luttel in met politiek. Vroeger had hij, in

den schoot van allerlei vereenigingen, kreaturen van nabij gekend die hun weg door het leven hadden gevonden, dank zij de politiek, - blaaskaken zonder pit, ambitieus en indringerig. Achting koesterde hij voor ze niet. Benijden deed hij ze nog minder. Pluymstaart interesseerde zich hoofdzakelijk voor den grappigen, den potsierlijken kant der politiek. In de verslagen der Kamerzittingen had Pluymstaart stof tot lachen en laken. Bij de aandachtige lektuur dier Annalen, gaf hij tusschendoor lucht aan de opwellingen van zijn gemoed, bromde, grinnikte, siste, knikte, haalde misprijzend de schouders op, mompelde instemmend, vloekte, schaterde...

Vaak ook frommelde hij de bedrukte velletjes papier tot een prop en dan rolden zijn oogen in hun kassen, als zocht Pluymstaart den parlementsheer die zijn misnoegen had opgewekt, om hem, met die prop, den mond vol te stoppen!

Was Pluymstaart al te dikwijls kort van stof en tegen draad, snauwde hij de lui meer toe dan hij ze toesprak, één toch beheerschte hem, bejegende hij minzaam en zacht: Peggy!

Peggy, - zijn schat!

Het was een verwende kleine griffon, Peggy, speelsch en borstelig, met een smousbaardje en een neus als een jujuub.

Peggy was zoo klein en vlug, dat ze wel eens onder den voet geraakte. Jankend hinkte ze dan naar haar nestje, tusschen de kachel en het buffet, en was voor een tijdje van den vloer.

Pluymstaart was altijd een liefhebber van honden geweest. Vóor jaren had hij een mopsje gehad met dubbelgekrulden staart en een donkere streep over den rug. Dat ding was overreden geworden. Na het mopsje was er een keeshond opgedaagd, - natuurlijk een Kees, - zwart als blink, met lang, zijdeachtig haar. Toen Kees blind en kreupel was geworden van ouderdom, was de officieele hondenvanger hem komen halen...

Krol, een witte poedel, was Kees opgevolgd. Een paar weken later had een zeekapitein Peggy bezorgd.

Krol en Peggy konden best met elkaar overweg. Ze stoeiden saam in huis, sliepen in een zelfde mandje, aten en dronken uit een zelfden schotel, strekten zich kameraadschappelijk naast malkander uit op Pluymstaart's knieën.

Het waren snuggere gasten. Pluymstaart leerde hen kunstjes maken, - apporteeren, geeuwen op kommando, lawaaien om een klontje en zoo meer.

Peggy kwijnde een poosje. Griffons zijn delikate hondjes om óp te kweeken. Pluymstaart ontzag moeite noch geld. Hij papte zelf het beestje, volgens advies van den veearts.

Krol werd op zijn beurt ziek. Uit solidariteit? Sentimenteele vergissing: Peggy genas, terwijl de poedel er stilletjes uitkneep...

Daar het grootbrengen van Peggy veel last had geleden, was Pluymstaart sterker gehecht aan dat hondeken dan hij ooit gehecht was geweest aan één van zijn vorige keffers.

Peggy wist hem dank. Keerde Pluymstaart 's namiddags van zijn kantoor huiswaarts, dan wachtte Peggy hem op in de gang. Zoodra dan baas den sleutel in 't slot omdraaide, schoot Peggy op hem toe, sprong tegen zijn beenen aan, blaffend, snuffelend, tot Pluymstaart hem de krant toonde en Peggy, (met het nieuws van den dag) afdroop.

Had Pluymstaart aan tafel plaats genomen, dan wipte Peggy op den naast zijn meester aangeschoven stoel en deed er zich te goed aan kluifjes die hem aanmoedigend werden voorgehouden.

Pluymstaart beweerde morbleu dat zijn hondje slimmer was dan Kamerlid (hoe heet de vent ook weer?) die werkelijk aan zijn verstand niet barsten zal. Maakte hij daarom liever een praatje met Peggy dan met een politiek tinnegieter?

Madame Pluymstaart-Vos bleef niet in gebreke: zij ook vertroetelde Peggy, onderhield zich met haar in een apart taaltje. Als ze haar toesprak, stak Peggy schuin het oolijke kopje op, keek ze, de dwerg, vragend de monumentale huisvrouw aan die zich kijvend of vleiend tot haar richtte.

Op zekeren dag, in de kermisweek, belde bij de Pluymstaart's één van de ambulante straatmuzikanten aan, die dan door de stad zwerven met een blaaspijp of een mekanisch orgel. Madame ging opendoen. Peggy dribbelde haar achterna...

Madame Pluymstaart-Vos, die zeer gevoelig was voor muziek en bedelaars, stopte den doedelzakspeler een nikkeltje in de rand... Van op haar drem-

pel luisterde ze naar het zeurige, kermende deuntje dat het kleutervolkje in opschudding bracht en tot vervelens toe werd uitgesponnen...

Peggy wemelde verontrust om haar heen, waagde zich op het trottoir, spoedde zich dan weer ijlings terug naar de bazin.

Wat was er met juffrouw Six? Wenkte die buurvrouw niet aan den overkant? Madame Pluymstaart-Vos schreed haar te gemoet. Het werd een babbeltje van belang...

Toen ze van juffrouw Six afscheid nam, herinnerde Madame Pluymstaart-Vos zich eensklaps dat ze Peggy aan haar lot had overgelaten. Geschrokken blikte ze rond, riep: ‘Peggy! Peggy!’ Geen Peggy te zien, eilaas. Ze liep naar huis toe, stiet de deur open, riep in de gang, luid en lang, op den vermisten griffon. Van Peggy, geen spoor. Wéer de straat op en geroepen: ‘Peggy! Peggy!’ Het werd haar beklemd om het hart. Was Peggy verdwenen? Hadden onbekenden haar meegetroond, opgelicht? Was ze er met een anderen hond van door?

Madame Pluymstaart-Vos stond als voor het hoofd geslagen. Wat zou Louis-Philippe zeggen? Hoe zou die uitvaren als hij vernam dat Peggy verdwenen was? Vertwijfeld keek de arme vrouw rond, of ze toch maar nergens Peggy ontwaarde; Peggy vertoonde zich niet.

Ze bezon zich, repte zich voort naar het andere eind van de straat. Allen die ze ontmoette, interpelleerde ze. Bij bekenden en onbekenden schelde

ze aan, informeerde naar Peggy, gejaagd, bedrukt, achterdochtig. Ze keerde op haar stappen terug, bevraagde bij den kruidenier, den slager, den groentenboer, den dagbladventer, den melkdooper uit de buurt. Over elke kelderval boog ze zich heen. Ze had, in haar verdwazing, de klep van elke brievenbus wel opgelicht.

Hoe ze zich ook weerde, Peggy-mijn-schat was niet te bespeuren.

Ten einde raad dribbelde ze naar het politiebureau dat op den hoek van haar straat was gevestigd. Aan den adjunkt, die de wacht betrok, deelde ze haar kommer mee. De officier beloofde haar onverwijld het hondje als verloren te noteeren. Een weinig getroost verliet Madame Pluymstaart-Vos het kommissariaat.

Zoodra ze thuis was, schreeuwde ze alarm. Haar schoondochter snelde toe. Met tranen in de oogen vertelde mama wat haar overkomen was. Het françaisetje opperde de meening dat alle hoop niet diende te worden opgegeven. Ze zou zich fluks omkleeden en op straat verder naar Peggy informeeren...

In strijd met andere lui, wist Madame Pluymstaart-Vos in momenten zonder uitkomst, toch nog immer welken heilige te aanroepen: den Heiligen Antonius. Ze zou den goeden man thans weer aanroepen en hem, in ruil voor een paar offerkaarsen, bezweren Peggy over te halen tot wijzer inzichten.

Ze stak de kaarsen op, prevelde een schietgebed. De gedachte aan Louis-Philippe's nakenden uitval, verstrooide haar nochtans in haar godsvrucht.

Onverrichterzake keerde de schoondochter ter[u]g. Ze waren beiden aan 't napraten, toen Aloïs thuis kwam. Moeder's betraand gelaat intrigeerde dezen onmiddellijk. Hij viel haar in de rede, terwijl ze hem weenend en hortend de zaak poogde uiteen te zetten.

- Moet je daar een traan om laten! Vandaag geen, morgen een!' zei hij.

Hij had mooi praten!

De klok sloeg. Nog enkele minuten en vader kwam op zijn beurt thuis. Het eten was niet eens gaar, dat gaf niet: ze zou wel kunnen opdonderen met haar eten.

Met elken slag van den slinger rees de angst in haar...

Hoor, daar was vader! Het scheen Madame Pluymstaart-Vos of de hengsels van de deur op haar hart draaiden. Ze klemde zich vast aan het buffet. Haar bloed stond stil. Een vage pijn sneed haar door het lijf...

- Bonjour! klonk het.

Aloïs zou den uitval breken, het onaangename nieuwtjeboodschappen. Bedaard en beraden stapte hij op vader toe. Doch nog vóor hij een woord had geuit, stoof Peggy onverwacht onder de kachel uit, en rende die blaffend en springend op haar meester aan.

Probeer jij nu maar eens Madame Pluymstaart-Vos uit het hoofd te praten, dat de Heilige Antonius van Padua mirakelen kan doen!

Een fijne, nette jongen...

In het segment van een plotse bocht braken onverwachts de klinkers van hooge muren door het opgeschoten hout van wintersche bosschages. De auto zwenkte een zijweg op, stopte krissend vóór de ijzeren poort van het prison. De heeren stapten uit den wagen en schrikten, aanbellend, een vlucht raven op. Prompt werden ze aangemeld bij den direkteur die hen te woord stond in zijn kabinet.

Het waren leden van een parlementaire kommissie. Calkoen, gewoon partikulier, vergezelde hen als vriend. De heeren wenschten de gevangenis, een soort van heropvoedingsinstituut voor jonge misdadigers, - te bezoeken.

Op vertoon van ministerieele papieren werd hun verzoek dadelijk ingewilligd. De direkteur stelde zich ter beschikking van de delegatie...

Het was beslist een aardig man, die direkteur, betrekkelijk jong. Hij had niets van den klassieken cipier, integendeel, hij deed zich ongedwongen, opgeruimd voor, praatte honderd uit, ingewijd en

belezen als hij was in krimineel-anthropologische, in sociologische en meerdere andere ingewikkelde wetenschappen. In de gevangenen zag hij patienten, die aan zijn paedagogische bezorgdheid waren toevertrouwd. Hij beijverde zich om de geheime roerselen van hun psyche te doorgronden en in verband daarmee trof hij individueele maatregelen, die de opstanding van de gedetineerden vermochten te bevorderen. Zijn ondergeschikt personeel bejegende hij met innemende korrektheid. Kortom, hij bleek een man van takt en idealisme!

De heeren aanhoorden zijn betoog met waardeerende aandacht. Tijdens hun bezoek konstateerden ze, dat de direkteur zijn taak niet bepaalde bij theoretische bespiegelingen. Schier onbewaakt, althans onder uiterst beperkt toezicht, liepen de gedetineerden, jeugdige kerels allemaal, rond op veld en akker, in bosch, tuin of werkhuis. Onder hen waren er tot lange jaren opsluiting veroordeeld geworden, wegens misdrijven allerlei, tot sluip- en roofmoord toe! Toch had niet één ooit geprobeerd te ontvluchten. Dit, in zulk milieu wonderbaarlijk verschijnsel, was het gevolg van het opvoedkundig systeem dat werd toegepast: self-government. De gevangenen hadden wis en waarachtig een syndikaat, hetwelk om de week vergaderde en waarvan de leiders, uit eigen kring gekozen, straften of bekeurden, wie hadden inbreuk gemaakt op de regelen der tucht.

De heeren ondervraagden enkele der gedetineerden. Eenparig gaven dezen als hun wil te kennen,

zich voor te bereiden op een waardiger toekomst, zich, later, in de samenleving, een nieuw bestaan te scheppen, vrij van smet en blaam Ze beleden zich hun schuld, bleken in hun binnenste diep overtuigd van de noodzakelijkheid der boetedoening.

De direkteur wees er op, hoe vele misdadigers uiteraard niet slecht zijn, doch, onder den drang van noodlottige omstandigheden, het slachtoffer werden van sociale wantoestanden. Op anderen drukt de vloek der geboorte, paria's die eer medelijden dan misprijzen wekken...

De heeren waren verteederd bij dit alles, ze voelden hun eigen vrijheid bijna als een onrechtvaardigheid aan, als ze hun geweten nauwgezet onderzochten, waren ze immers toch maar aan de eventueele rechtsvervolging ontsnapt, op grond van redenen die uitstaan hadden, noch met de laakbaarheid, noch met de strafbaarheid der feiten? Bij 't afscheid veroorloofde de direkteur zich nog een korte toespraak.

- Ziet u, Heeren, ik ben ten zeerste gevleid met de sympathie die u gevoelt voor deze instelling. Als ik u heb kunnen doen inzien dat niet elk gedetineerde een geboren en onverbeterlijke misdadiger is, acht ik me voor mijn moeite ruimschoots beloond. Het is echter niet voldoende belangstelling te toonen voor het lot van den gedetineerde in de gevangenis. Als de gedetineerde terug aan de maatschappij wordt overgeleverd, dan eerst rijzen de moeilijkheden! Zooveel vooroordeelen zijn uit den weg te ruimen, zooveel hinderpalen te over-

winnen! De ex-gevangene heeft ook recht op een menschwaardig bestaan. De Engelschman zegt het best: ‘Give him a chance!’ Geef hem een kans! Zijn schuld immers heeft hij uitgeboet. Waarom hem voor een zelfde misdrijf een tweede maal doen boeten?

Deze woorden vonden juist geen doovemansoor. Ze werden de inslag van het gesprek der heeren, onderweg. Allen waren het eens met den direkteur. Calkoen, inzonderheid, gaf geestdriftig lucht aan zijn instemming. Dat werk van maatschappelijke wederaanpassing verdiende zijn steun Hij had geen vooroordeelen. Buiten zijn verstard om, dat hem door redeneering boven het akelig dagelijksche gedoe der menschen verhief, had hij ook een nobel, hart, wat hem zelfs veel aardsche verdorvenheid niet eens deed vermoeden.

Niemand der heeren was er dan ook uitermate over verbaasd, toen Calkoen hen een maand of wat later meedeelde, dat hij een ex-gedetineerde bij zich in dienst had genomen als chauffeur. Willem heette die chauffeur, en wat een nette, fijne jongen was dat, zeg, - Calkoen lei er den nadruk op met een mond als een stempel - hoogst fatsoenlijk, hoor, en verstandig!

In den beginne had zijn vrouw zich tegen zijn edelmoedig voornemen aangekant, - brr! een man die uit 't prison kwam, er ging haar een griezel door de leden, - maar na het aanhoudend pleiten van haar echtgenoot, gooide ze 't met hem ten slotte op een akkoordje: men zou Willem een maand

op proef huren. De vorige chauffeur was een zóó onwillige snuiter geweest, dat Mevrouw zich aan zijn opvolger, zonder al te veel risiko, wel kon wagen!

Bijna dagelijks informeerden de heeren onder 't bitteren naar de gedragingen van den nieuwen chauffeur. Ze kenden Willem haast allen van aanzien reeds - een ruwe bonk, zwijgzaam, schuw, want Calkoen, die dol op automobielen was, had graag gezelschap in zijn Nash en telkens als het pas gaf, noodigde hij één der vrienden uit op een gelegenheidsritje.

Calkoen stak onvermoeid den lof van zijn beschermeling.

Die Willem, asjeblief, dat was me nu eens een kraan van een vent! Wat àl kwaliteiten had die niet! Hij was bescheiden, vlug, gehoorzaam, vroom, zuinig, beleefd, welgemanierd, gedienstig, sober! Als Calkoen met hem uitreed naar Holland - en dat gebeurde dikwijls, al was 't dan slechts om in Bergen-op-Zoom in vliegende haast een Voorburgje te snoepen - en ze pleisterden even in een kafee, dan schoot Willem, zoo hij van zijn stuur af mocht, recht op de leestafel toe, en keek er bij voorkeur de Engelsche en Fransche kranten in. Niet waar? dat was geen jongen om chauffeur te zijn! Calkoen begreep het zelf best! Hij wou Willem dan ook alleen maar op dreef helpen. Hij meende dat die knapperd, ingenieur of zoo wat van beroep moest zijn. In alle geval was Willem een spruit van gefortuneerde lui, menschen die een

uitgebreiden vischhandel dreven, ergens - precies wist hij het niet - op de Zuid-Hollandsche kust. Hij sprak zóo keurig, wist van alles iets àf en van dat iets, àlles!

Wat of hij uitgehaald had om in de kast te belanden?

- Ja, dat was, te oordeelen naar Calkoen's uitleg, een heele roman. Natuurlijk was de arme Willem de dupe van de historie geweest. Den rechten draad had Calkoen van Willem's vertelsel nog niet te vatten. Dat merkten de heeren misschien ook? Het was iets onsamenhangends, dat vertelsel. Er was sprake in van een verloofde, die Willem schandelijk bedrogen had, smartelijk gegriefd, van een ontvluchting uit het ouderlijke huis, van zwerftochten in het buitenland, van den aankoop van een auto te Brussel, een proefrit, een valschen wissel en zoo meer. Calkoen haspelde dat alles door mekaar: op 't einde van 't verhaal was echter de auto verdwenen, ziet u, en Willem gearresteerd! Zoo'n fatsoenlijke jongen! Alsof die goeie bliksem er ook maar één oogenblik aan gedacht had, den wagen te behouden, zonder zijn rekening met den agent der fabriek te vereffenen. Een agent van politie, en daarna het gerecht, hadden de rekening in zijn plaats vereffend: twee jaar gratis logies! Een rechterlijke dwaling te meer, wat!

Men zag het den braven Calkoen aan dat hij het ernstig meende met de sociale wederaanpassing van zijn ex-gedetineerde. Hij behandelde hem als een kameraad, een kameraad die pech gehad heeft

in 't leven. Was Calkoen voor zijn plezier uit met de familie, dan at de chauffeur aan zijn tafel. Als een prins voelde hij zich, die Willem!

Op zekeren dag - Willem was toen nauw zes weken bij hem in dienst - vertelde Calkoen, bedrukt:

- Onze Willem is ziek. Ik heb hem een dokter bezorgd. De griep heeft hem te pakken.

Willem werd in 't gasthuis ondergebracht. Na een maand was de zieke al terug te been!

- Ik ga onzen Willem, zoo vertelde Calkoen een poosje later, bij mij innemen. We hebben twee dienstmeisjes. Ik zal er één doorzenden en vervangen door iemand die buitenshuis slaapt. Zoo krijg ik dan een kamer vrij. De arme kerel logeert nu op een mansarde boven een kroeg! Denk eens: een kroeg! En de jongen lust geen bier! Hij had me vroeger al zoo dikwijls gezegd dat er hem, bij al zijn geluk, maar iets ontbrak: huiselijk verkeer! Zoo zal hij dan 's avonds met ons knusjes naar den radio kunnen luisteren. Hij heeft er zoo'n schik in, is zeer gevoelig voor die attentie! Muziek is zijn zwak! Wat kent hij een deuntjes. Ik heb er zelf al pret in als ik hem daar zie zitten, met een sigaar in zijn kop, want een sigaar, die krijgt hij van me, elken avond, een sigaar en een kopje thee!

Een maand, twee maanden verliepen. Geregeld steeds werd Willem's handel en wandel onder de vrienden besproken. Calkoen's enthoesiasme verminderde er niet op. 't Was toch zóó'n nette, fijne, aardige jongen, die Willem!

- Ik heb hem gezegd, zoo draafde Calkoen op een avond bij de vrienden weer dóór, ik heb hem gezegd dat we over een paar weken een kijkje gaan nemen op de bloembollenvelden in Holland.

Enkele van de heeren werden metéén geïnviteerd op het tochtje. Op één dag was men makkelijk over en weer.

Maar toen het tijdstip aangebroken was om het ritje te ondernemen, viel het de kompanie óp, dat Calkoen zich nergens vertoonde. Waren tusschenkomende moeilijkheden opgedaagd? Was Calkoen ziek, van inzicht veranderd? Eén van de vrienden zou hem 's anderendaags even opschellen.

's Anderendaags deelde die mee, dat Calkoen voorloopig niet te spreken was. Wat was er dan toch wel met hem?

Wanneer ongeveer allen zich luidop in gissingen hadden verdiept omtrent de redenen van dit geheimzinnig stilzwijgen, haalde één van de aanwezigen glimlachend een krant te voorschijn en fluisterend:

- Wilt u even attent zijn, vraagde hij, ik zal u wat voorlezen uit de avondkrant.

En hij las:

‘Klacht werd zoo pas bij het Parket ingediend door den ter plaatse zeer bekenden heer F.C. Vóór eenige maanden had onze stadgenoot een ex-gedetineerde, zekeren W.H., in zijn dienst genomen als chauffeur. Hij overlaadde hem met weldaden. Ondank schijnt nog altijd 's werelds loon te zijn: vóór drie dagen is de chauffeur, die bij den heer

F.C. in woonde, plotseling verdwenen, nadat hij zich vooraf, door middel van braak, van een kompleet stel zilverwerk had meester gemaakt. De jongeling blijkt geen ordinaire dief te zijn, althans van een uitgesproken zin voor humor getuigt het briefje dat hij, bij wijze van afscheid, in de brievenbus van zijn patroon heeft achtergelaten, en... - ...dat aldus luidt, viel Calkoen in, die onopgemerkt nader getreden was.

- O! Calkoen, begroette men hem, wat is er je overkomen, man? Maar Calkoen reikte zwijgend een kopie van hoogerbedoeld briefje over, aan den man met de krant die verder las:

- Zeer geachte Heer,

U zult het me voorzeker niet ten kwade duiden, zoo ik in deze na-oorlogsche jaren zilver boven inflatie-papier verkies. Het is me overigens niet gelukt uw brandkoffer te openen, - bij gebrek aan gereedschap - anders had ik het papier óók meegenomen, al was het maar om het verwijt te voorkomen, als zou; ik het mindere niet begeeren. Toevallig had ik den sleutel van den wagen op zak. Omdat het ééne niet volledig is zonder het andere, ben ik zoo vrij geweest, den auto aan den sleutel te koppelen. Als u dit leest zal ik vermoedelijk al een heel eind op stap zijn met mijn bagage. Graag had ik, op den valreep, waarde heer Calkoen, nog een... kalkoentje met u geknodst. Het heeft niet mogen zijn, dat spijt me zeer. De beste herinneringen aan onze oprechte vrienden bewaren we in ons hart. Daarom zal U er waarschijnlijk niets

op tegen hebben als ik me van het zilver en den wagen zoo spoedig mogelijk ontdoe. Mes hommages à Madame.'

De heeren keken nog niet aardig langs hun neus! Ze zwegen bescheiden. Tot één hunner herhaalde, wat Calkoen zoo vaak met klem had uitgeroepen:

- Een fijne, nette jongen, die Willem, waarachtig! Hoogst fatsoenlijk, hoor! En verstandig!

Alleen Calkoen lachte niet!

Na het grapje dat hij beleefd had, was er aan dit al te weinig aardigheid voor hem!

Maar het aardigste van heel die grap is nog wel, dat ze... authentiek is!

De man die zijn vrouw opnieuw veroverde...

Geen pretje, jongens, zoo'n nachtje in Astoria, als je er, om den broode, in een jazz, dolle muziek frazeert op een basson! Op het frissche uur van mijn aftocht, dien morgen van Karnaval, was er reeds een vroom kloksken dat de lantarenopstekers alarmeerde. Auerbekken - op plein en straat - verbleekten bij het aangloeien der geschelpte hemelen. Vastenavondgekken, nog aan den zwier, sloegen hun laatste liederen stuk. Groentewagentjes ratelden den weg af naar de vroegmarkt. Er was een haan die schreeuwde voor het roesten.

Ik stapte aan, vermoeid. De koelte bette mijn oogen, dat was lekker. Ik verlangde naar mijn kooi. Of eigenlijk, ik had vooreerst trek in een slok heete koffie.

Voorbij het Stadspark, op een hoek, trad ik het eenige kafeetje binnen dat in die buurt nog open was. Er hing een walmpje dat me haast de lucht benam...

Ik bestelde een koffie. Mijn drankje kookte. Ik bad er mijn lippen al aan gebrand, zou verplicht zijn langer te poozen, dan ik, in mijn bevlieging, voornemens was geweest te doen. De warmte bedwelmde me.

De waard verstookte blijkbaar momenteel méér aan kokes en gas, dan hij kon verhalen op de klanten, want er waren daar slechts, - ten langen leste onderscheidde ik hen toch, ondanks den rook, - behalve een nachtwaker, - die één bij de gratie ontvangen biertje nuttigde, - eén als onder hypnose gebracht koppel, en een gesloten domino.

De nachtwaker vocht tegen den slaap, de ziel van kwellingen ontheven.

Het koppel vrijde telepatisch, met ongemengd genot.

De domino aapte den op een bekende affiche afgeteekenden koning na: hij dronk Swan! En dubde. Of luisterde hij naar het bruisen van de limonade in zijn glas?

Voor de belangen van dat disparate gezelschap en van zich zelve waakte de waard, onaandoenlijk, met één oog, - het rechter. De linker pupil ging schuil onder 't verlamde ooglid. De dikkerd bespeelde een jachthoorn: zijn ontzaglijke, meerschuimen pijp! Spijt dit onmogelijk uur, de geringheid der konsumptie, scheen hij er heelemaal niet aan te denken het licht uit te draaien. Er was vermoedelijk geen haast bij, hij stopte zelfs opnieuw zijn oliekop en doezelde kordaat weg in een wolk...

De nachtwaker trok op met een schok in den rug, - een hoestbui.

In vertraagd tempo kwam het koppel tot bezinning.

De domino zat in gepeinzen verzonken. Of was die gewoon katterig?

Mijn koffie was zoowat half, als onverwacht Tolbiak daar instapte. Bij den eersten oogopslag had ik hem herkend. Ik wenkte hem. Hij herkende me in dit smokerig kroegje niet zoo subiet, schreed weifelend nader. De koelte woei hem uit de kleeren.

Ik stak hem de hand toe. Hij kneep mij de vingers te pletter. Verrast, als uit den toon, zei hij:

- Jij hier? En op dit uur? Zoo laat nog... of misschien, zoo vroeg al?
- En jij?
- Ik woon hier in de buurt!
- Wat zou dat?
- Ik heb exkuus, begrijp je?

Al begreep ik er niets van, toch knikte ik instemmend. Tolbiak schoof een stoel bij, en bestelde wat. Zijn presentie als zijn aanblik bevreemdden me. Zijn gelaat was getrokken. Hij, die anders om zijn flegma werd benijd, scheen nu gejaagd. Er was iets dat hem bekommerde, ik merkte het aan zijn manieren. Verder, waarom was die nu nog, of al op zijn wandel?

Tolbiak las de verwondering op mijn aangezicht, had er schik in. Immers, ik wist dat Tolbiak uiterst matig was, een geregeld leven leidde. Dat wist overigens elkeen die met Tolbiak bevriend was.

Ik en anderen hielden hem reeds voor een zonderling, toen hij nog met ons school ging, en meester Bossaerts hem ‘Tolbiak’ had gedoopt. Van dien bijnaam had hij zich niet meer kunnen ontmaken. Ook in latere jaren bleven we hem Tolbiak noemen, sterker, we herinnerden ons niet eens zijn waren naam meer! Hij duidde ons dat niet euvel!...

Af en toe had ik wat omtrent zijn levensgang vernomen, - dat hij zoo, onder meer, op den kursus was geweest aan de Akademie, niet onaardig schilderde, dat hij gehuwd was, een baantje had bekomen, als artistiek adviseur, bij een antikwaar, dat hij zich laten scheiden had, zijn bijzondere studie maakte van Chineesche grafiek, en in verband daarmee, een stelletje platen en boeken bezat waar hij roem op droeg. Zelf praatte hij over dat alles maar zelden...

Persoonlijk zag ik hem aan voor een knap man, fideel in zijn omgang met bekenden, nonchalant, terughoudend tegenover vreemden.

Er waren een paar jaar overheen, sedert ik hem nog ontmoet had, en er mij wat betreffende hem was meegedeeld geworden.

Voor 't laatst had ik hem gesproken, - terloops, - in de periode dat hij echtscheiding had aangevraagd. Met een haastig woord, zoo langs zijn neus weg, had Tolbiak gerept van dat onpleizierige geval. Uit de wijze waarop hij me het nieuwtje toevertrouwde, had ik afgeleid dat het geen navraag kon lijden.

- Misschien, zoo kwam Tolibak me eensklaps in mijn nieuwsgierigheid te gemoet, - ben ik op dit oogenblik al wel papa!

- Als ik het goed voor heb, interrompeerde ik, dan was je toch...

- Gescheiden? Zeker. Maar 't kan verkeeren. Ik heb anderen nooit wat verteld van mijn echtelijke tribulaties. Als het u interesseert...

Tolbiak blies in zijn koffie, en daar ik met een gretig oor toeluisterde, vervolgde hij:

- Je weet, ik was al dertig als ik Emma, die amper twintig was, huwde. Emma was een snelle meid, een beetje druk, frivool. Breed hadden we 't niet in den beginne. Ik bracht tusschendoor een doekje aan den man, verdiende wat met het opflikkeren en kopieeren van ouwe schilderijen, kwam in kennis met antikwaren die me karweitjes bezorgden.

Door onze gesprekken, mijn omgang met die heeren, kreeg ik trek in antikiteiten.

Zoo had ik ook relaties aangeknoopt met den jongen Antonissen, Max, de zoon van Peter. De ouwe Antonissen was beeldsnijder geweest in zijn jeugd. Later goot hij de heiligen in serie. Dat was voordeeliger. Jaar en dag was hij de leverancier van de kerkfabrieken. Hij verdiende schatten.

Max Antonissen bezat een auto...

Die wagen werd de oorzaak van mijn echtelijken tegenspoed. Ik was met Max wel eens meer op de baan, vergezelde hem naar de koopdagen. Ik kwam bij hem aan huis, hij bij ons. Hij was een

oppervlakkige jongen, maar babbelde gezellig, was niet zonder uiterlijken sjik, had een zwak voor kleine attenties waarmee hij vooral Emma voor zich wist in te nemen. Mijn vrouw was heel en al geestdrift voor dien fijnen, netten Max. In alles stelde ze me hem tot voorbeeld. Haar enthoesiast gesnap amuseerde me eerst, daarna ergerde 't me. Max maakte misbruik van het huiselijk verkeer, zoo ongepast als hij dikwijls aanloopen kwam, Emma en mij dan meetroonde in zijn wagen, op exkursie, of kalmpjes bleef zitten kletsen, jongensachtig mal, en zonder van uitscheiden te weten. Maar Emma had zoo'n pret in zijn getater, ze vond alles zoo gedistingeerd en zoo origineel aan Max, ze was toch zoo dol op een ritje per auto, dat ik dan maar van den nood een deugd maakte en mijn wrevel verborg...

Max kwam nu ook al op bezoek als ik er niet was. En op een keer dat hij ons weer halen kwam, en ik hem zei liever thuis te blijven dan uit rijden te gaan, speelde Emma jandorie op haar poot. Wat was ik dan voor een nurk? Mocht zij dan niet een beetje van haar jong leven profiteeren? Ik antwoordde, onbedacht, dat zij niet hoefde thuis te blijven, omdat ik geen zin had in een toertje en kerel, Max viel me bij! Hij haalde mijn vrouw over hem alleen te vergezellen. Dat was van mijnentwege niet de eerste, maar toch de grootste stommiteit! Dat ging zoo een tijdje door. Als ik er geen trek in had om de kompanie te vergezellen, trokken Max en Emma er met hun tweetjes op uit. Dat

moest spaak loopen! Ik merkte trouwens één en ander op, waardoor ik achterdocht opvatte.

Op een schoonen dag gingen we met ons vieren - de chauffeur was mee, - uit rijden. Het bleek me, na een poosje, alvast geen puur toeval dat men mij in den auto - een ruimen binnenstuurswagen - heel het ritje door, op een klapzeteltje deed plaats nemen, terwijl Emma telkens, daartoe in bedekte termen aangezocht door onzen lekkeren kompaan, naast dezen aanschoof op de kussens, achter mijn rug. Het regende. In de ruit, voor mij uit, onderschepte ik opeens de manoeuvres van het koppel, hoe die twee smoesden, mekaar verliefd en ter sluik aankeken, in de handen knepen. Ergeren deed me dat verdoken spelletje maar voor zooverre het me verraste en die verrassing zelfs was relatief. Verrast had me maar de roekeloosheid van beiden. Ze hadden toch tenminste in mijn bijzijn, de uitingen van hun hartstocht kunnen bedwingen, niet waar, al was het maar om den schijn te redden? Er kon bij mij nu niet langer twijfel bestaan, omtrent den aard van de verhouding tusschen Max en Emma. Het automatisch ruitenwisschertje, dat voorop heen-en-weer slingerde, klopte in mijn hart. Toch zweeg ik voorloopig, kropte de beleediging op.

Het verbaasde me te konstateeren hoe men zoo huichelen kan als die twee daar, achter mij, onderweg deden. Ze spraken me toe, o zoo lief, trokken mijn aandacht op het een of ander detail, en dat

alles zoo ongedwongen, zoo gerust, zoo natuurlijk, net of ze de openhartigheid zelve waren...

Ik maakte, over heel dat avontuur, niet veel woorden vuil.

Achteraf was ik verwonderd over twee dingen: over mijn koelbloedigheid, over Emma's onverschilligheid, Max installeerde Emma. Een proces tot echtscheiding werd aanhangig gemaakt.

Een maand of drie later liep ik voor het eerst in Sassenbroeck's atelier weer tegen Max aan. We praatten heel vriendschappelijk met elkaar. Max was charmant. Ik bleef niet in gebreke, informeerde hoe Emma het stelde, waarop Antonissen me allerhartelijkst en zonder een zweem van ironie inviteerde, hen beiden eens te komen opzoeken. Nu waarom niet? Het zou Emma genoegen doen, ze had het zoo dikwijls over me!

Toch ging ik niet zoo dadelijk op zijn uitnoodiging in.

Wat later ontmoette ik Emma. Ze groette me, hield me op en er klonk als een zacht verwijt, omdat ik nog steeds niet eens was komen aankloppen. Ik stelde mijn bezoek dan ook niet langer uit. Hartelijke ontvangst. Het verleden werd niet aangeraakt. Ik voelde me als in een milieu van goeie, soliede kennissen die zich er over verheugen, dat de vrienden hen niet vergeten. Ik moest beloven weer te keeren, eer mocht ik niet vandaan!

En nu begon, in omgekeerde verhouding, het leventje van vroeger opnieuw.

Nu was ik het die ongevraagd op visite kwam, Emma voor mij wist in te nemen met allerlei kleine attenties, haar vergezelde als ze uit wou... en Max verhinderd was of gewoon geen lust had. En het onvermijdelijke gebeurde eens te meer. Emma liet zich in bekoring leiden, en niet enkel door mijn onwillekeurige bezorgdheid om haar te behagen! Mijn overwinning was, op de keper beschouwd, een dubbele overwinning. Ze was meteen een revanche, een zoete wraak, een wraak die ik zelfs niet eens gezocht had, en verder zou ik nu een vrouw aan Emma hebben, die er voortaan wel angstvallig op waken zou, haar fatsoen, haar geluk niet meer te grabbel te gooien!

Max kon tegen onze redeneering niet op. Hij wou zich anderzijds ook niet minder grand seigneur betoonen dan ik me had betoond. Emma nam opnieuw haar intrek bij mij.

En toen Max zich na enkele weken, ten onzent liet aanmelden, was het Emma zelf die hem gezwind de deur voor den neus toedeed!

Politieke verwikkelingen

Op de hei was het nu geen prettig wonen. Al dagen speelde een schrale wind op de vlakte. Het zand van de nabije duin vloog los door de spleten, de sparren kraakten. De laatste zomergasten waren lang reeds terug naar de stad.

Hoe bar het er ook was, - telkens opnieuw overwinterde Hagedoorn op de hei. De man had het niet te breed: met palet en penseel moest hij zijn gewin vergaren. Hagedoorn was er ruimschoots tevreden mee dat hij al ergens onder dak was...

Gelukkig was Marieken, zijn vrouw, een pleizierige ziel, waren bei zijn kinderen welvarend, en kon geen tegenspoed hem uit zijn humeur brengen. Had hij toevallig een doekje verkocht, dan was het kermis! Er werd kip gegeten, een flesch opgehaald, een taart aangesneden. Was alles op en het koken gedaan, dan waren droge stuiten niet minder welkom. Onze Lieve Heer zorgde er voor dat Hagedoorn intusschen, uit zijn achteruitje, proviand kon

inslaan. De illuzie, aldra weer een gelegenheidskooper te mogen begroeten, sterkte de familie in dagen van scharrelen en schaarschte...

Hagedoorn was er de man niet naar om met zijn talent te woekeren. Zonder eigenlijk lui te zijn, nam hij toch voor alles den tijd. Het had wat in, eer hij, over dag, vóór zijn opgetuigden ezel had plaats genomen!

's Winters schilderde hij weinig. Het werd, naar zijn oordeel, te laat licht, het was te vroeg donker. Zelden had men een blakend hemeltje! Te meer, binnenshuis was het hem te eng: zijn atelier, dat was de open lucht!

Om de verveling te keer te gaan, trok Hagedoorn dan maar naar de stad met een blauwe boodschap. Hij zocht er vrienden en bekenden op, en als het zoo in den praat te pas kwam, zette hij een ets, een schilderijtje àf, en kreeg hij een portret besteld.

Vertoefde hij in de stad, dan verzuimde hij nooit zijn vriend Cornelissen op te zoeken.

Die Cornelissen was een stralende jonkman met een buik als een burgemeester. Voor rekening van een Fransche firma dreef hij een boekenzaak op het Pleintje.

Hij sprak met bravoer en zat vol grappen. In zijn jeugd had hij, als velen, groote plannen gehad. Bij de vrienden die naar zijn schrifturen informeerden, bracht hij onveranderlijk in het midden dat de tijd, voor het uitwerken van een zóó oorspron-

kelijk schema als het zijne, nog niet rijp was. Zoo vloden de jaren. Hij was haast vijftig nu. Zonderling, Cornelissen had, na al die jaren, geen glimp van zijn voorbarigen roem, bij zijn stilzwijgendheid ingeboet: hij was immers de man die iets ongewoons op het getouw had staan, en eens toch de wereld zou verrassen met een meesterstuk!

Over alles en nog wat streek hij zijn oordeel. Literatuur, wetenschap, kunst, - niets bleef hem vreemd. Aan zijn gesnap was doorgaans geen touw vast te knoopen. Tegenspraak ontweek hij: Cornelissen praatte zijn toehoorders gewoon suf! Men nam hem begrijpelijk niet in ernst op.

De man kende verder zijn vak. Hoe hij er ook op losdreunde, nooit verloor hij het objekt van uw bezoek uit het oog. Zelfs als men maar even was komen aanloopen, dan nog wist hij u; te overreden, dat ge het zonder dit of géén boek, niet langer mocht stellen.

Was hij weliswaar in dienst van een Fransche firma, bij voorkeur toch zou hij u een Nederlandsch boek hebben aangepraat. Want, o ironie van het toeval: Cornelissen was flamingant!

Onder meer anderen was Hagedoorn één van zijn trouwe bezoekers. Met Cornelissen verwisselde hij al eens een in 't kijkraam vergeeld boek, waar hij trek in had, tegen een krabbel, een pochade. Hagedoorn zelf hield van gezelligen kout. Zoo konden hij en Cornelissen het best met elkaar vinden...

Zoo pas nu was de vriend Cornelissen in een gek avontuur betrokken geworden!

Er zijn in Vlaanderen, tal van lui, heilig overtuigd van de noodzakelijkheid eener autonome bestuursregeling voor het Vlaamsche volk, dat zich onmogelijk ten volle, naar eigen aanleg, naar eigen geaardheid vermag te ontwikkelen, binnen het klemmende staatsverband der Omwentelaars. Het doel dat ze zich stellen is rechtvaardig, ze durven echter de middelen niet aan om het te verwezenlijken. Och, met de redding van Vlaanderens kultureel patrimonium, met zijn geestelijke en maatschappelijke opstanding, zijn er sedert '30, honderden brave zielen begaan geweest. Aan goeden wil heeft het géén van àl die apostels gemangeld, wel aan ondernemingsgeest, aan overleg. Onder en nà den oorlog nochtans, wies een generatie van jongeren uit de kluiten, die uit de logische ontwikkeling der feiten, het rationalisme van haar kritisch doorzicht - de bezieling, den zedelijken moed putte, tot het inluiden van een agressieven politiek ten opzichte van de Regeering en de schaapachtigheid der vroegere volksmenners. Door haar optreden ontstond er paniek in het hart der oudere leiders.

Bovendien, er rees, éens de Wapenstilstand beteekend, met de uit den overwinningsroes gesproten hoogmoed en grootheidswaanzin, in de verbeelding van menig flambard-en-uilebril-flamingant de vrees voor het verlies van een schijnbaar door luidruchtig patriotisme opgefrischte reputatie. En

ten einde dan toch maar niet te worden vereenzelvigd met de rebellen, die volgens de woordvoerders der ordelievende partijen, niets minder dan de ontreddering der nationale staatsmachine nastreven, en ze zich anderzijds, ook niet afzijdig wenschten te houden, van de manifestaties op het terrein der Vlaamsche politiek, lieten die bij de jeugd in ongenade gevallen leiders, - te meer nu ook nieuwe aandriften het tempo der beweging versnelden, - voortaan nergens meer den ‘bebaard klauwen’, zonder met dure eeden, en schier bij wijze van verontschuldiging, een voorafgaande verklaring van trouw, aan het Belgisch gezag te hebben bezworen.

Cornelissen, spijt de drukte die hij maakte, tot het komplotje der schroomvallige flaminganten behoorend, en van tijd tot tijd, in den schoot van de één of andere Vlaamsche vereeniging, een toespraak houdend, bepaalde zich er sedert den Wapenstilstand, op zijn beurt, wijselijk bij, slechts te reppen van 't bevorderen van 't kultureel verkeer der Vlamingen onderling. Mede uit te kijken naar een bevredigende oplossing van het politieke probleem, verklaarde hij opzettelijk te verzaken en zulks, om de zooeven vermelde redenen, en anderszins nóg, omdat het hem, van koopmansstandpunt uit, onzinnig toescheen, de klanten in te deelen naar de overtuiging welke ze zijn toegedaan. En dan, wat den doorslag gaf aan zijn onthouding: Cornelissen at uit de ruif van den erfvijand. Kortom, hij zei te sympathiseeren met elke uiting van

Vlaamsch leven, van Vlaamsche groeikracht, doch hoe weinig steekhoudend navolgende redeneering ook zij: wijders diende het ontvoogdingsproces uit Vlaanderen, zijn beslag te krijgen zonder de traditie der Vlaamsche goedmoedigheid geweld aan te doen!

Cornelissen had, daartoe uitgenoodigd door den plaatselijken Tak van het A.N.V., waarvan hij bestuurslid was, tijdens een tongres in Holland, de feestrede uitgesproken, op het oogenblik dat in de Tweede Kamer aldaar, over het Hollandsch-Belgisch Verdrag werd beraadslaagd. Een paar dagen later zou, op het Binnenhof, over de eventueele aanvaarding van het Traktaat worden gestemd en de openbare meening, in Holland, was sterk tegen goedkeuring aangekant.

Cornelissen wachtte er zich wel vóór ook maar terloops de kwestie van het Verdrag aan te raken. Bedachtelijk gaf hij lucht aan zijn gevoelens van oprechte genegenheid voor de Groot-Nederlandsche bondsidee, streepte gemeenschappelijke stambelangen aan en wees met trots en genoegen, op de goede verstandhouding die ten grondslag ligt, aan de betrekkingen tusschen Hollanders en Vlamen....

Daarna werd er getafeld. Welkomst-, heil- en verbroederingsdronken werden ingesteld. 's Anderendaags reisde Cornelissen huiswaarts.

Onder de op het Kongres aanwezige verslaggevers was er een geweest die, te oordeelen naar het

rapport dat hij omtrent de zitting in zijn krant had uitgebracht, zóó geestdriftig gestemd was geworden onder den uitstralenden gloed van Cornelissen's redevoering, dat hij, op eigen gezag, uit deze woorden had gekonkludeerd, hoe ‘zelfs vooraanstaande Belgen de bepalingen van het Hollandsch-Belgisch Verdrag verwierpen als zijnde, uit een Groot-Nederlandsch oogpunt, schade voor de hand’.

Natuurlijk gaf het exekutie-peloton van den Belgischen joernalistenstaf, Cornelissen onverwijld de volle laag. Een zoo onbekookte als onvaderlandsche uitlating, - denk eens!

Ook in Vlaamsche bladen las men den onschuldigen orator de les. In het debat mengde zich zelfs een weekblaadje, - één van die met bloknagels en slijk op zakkenpapier gedrukte libellenschriftjes, daarin de etaleur van een anderen boekhandelaar, een zekere Suykerbroot, zijn toen reeds door een verdrongen konkurrent nagelezen proza, om de acht dagen uitstortte. Dat weekblaadje zou zich, in den loop der volgende weken, inzonderheid onderscheiden door de verwoedheid van zijn kampanje, de leugenachtigheid van zijn beweringen, en de in taalkundig opzicht, flagrante achterlijkheid van zijn redakteurs.

Cornelissen die zich in andere omstandigheden nooit gestoord had aan gazettenpraat, bleek zich thans, zoo al niet te verontrusten, dan toch te ergeren over al het tumult, dat de bevlieging van een Hollandsch verslaggever, in de Belgische pers

had veroorzaakt. Wie de fortuin niet heeft begunstigd, benijden doorgaans allen, die er niet zoo krap bijzitten als zij: de Heeren van de pers drongen er eenparig in hun onderscheiden krantjes op aan, den in dienst van een Fransche firma, ruim den kost verdienenden anti-Belgischen bediende, uit zijn baantje te ontzetten!

Wien 't vroeger niet had kunnen donderen, welke óók de bepalingen waren van het Hollandsch-Belgisch Verdrag, die voelden nu eensklaps een drang in zich geboren worden, om Antwerpen vóór te spreken en Rotterdam te kleineeren. Met den vloed van hun welsprekendheid, namen ook spontaan hun verbittering, hun toorn toe.

De overheid bij àl dat alarm, bezorgd om haar prestige, greep van haar kant in. De Fransche firmanten, voor rekening van wie Comelissen de zaak dreef, leverde aan van het Stadsbestuur afhankelijke bibliotheken. Nu het Magistraat gestreng hun aandacht vestigde op de buitensporigheden van één hunner bezoldigden, riepen de werkgevers onmiddellijk hun bediende ter verantwoording op.

Het onderhoud was kort. Cornelissen verzekerde zijn patroon dat hij niets gezegd had, van al wat de pers ten onzent hem in den mond gaf, betoogde zelfs geen woord geuit te hebben betreffende het aangevochten Traktaat en deed uitschijnen, hoe enkele in de joernalistiek aan den grond geloopen talenten, met wie hij vroeger omgang had, in héél dat malle geval niets anders beoogden dan hem een loer te draaien. De patroons geloofden hun bedien-

de op zijn woord. Zij aanzochten hem echter dringend een klinkende logenstraffing te zenden aan de bladen, die de toedracht van heel die ‘affaire’, bij gebrek aan juiste voorlichting, verkeerd hadden voorgesteld! Cornelissen tikte en postte nog denzelfden dag een dozijn of wat brieven, waarin hij formeel protest aanteekende tegen het fabelen van de Pers, in verband met zijn optreden in Holland. De meeste krantenbaasjes weigerden de logenstraffing op te nemen. Anderen publiceerden haar, doch ontzenuwden het betoog door dubbelzinnig kommentaar. Eén was er die schreef dat Cornelissen, ‘un activiste notoire’, als hij, toevallig dan niet de woorden had uitgesproken die hem werden; aangewreven, het er, in 't diepst van zijn gedachten, beslist wel met ééns was geweest. De filozoof van ‘**Het Volksbelang**’ insinueerde; ‘Er is nooit rook zonder vuur!’ Den volgenden dag was die wijsgeer aan zijn verstand gebarsten: een krankzinnig geworden lezer was hem, op zijn bureau, de hersenpan komen inslaan...

Tegen zooveel kwade trouw kon Cornelissen onmogelijk optornen. Gelukkig beschouwden het Magistraat en de firmanten, na Cornelissen's verweer, het incident als besloten.

De storm luwde eerst den dag, dat onze beroepsgazettiers genoodzaakt waren, hun aandacht te spitsen, op de peripetie, van één zich in leidende kringen voorgedaan hebbend liefdedrama...

Al dien tijd van beroerte was Hagedoorn niet in de stad geweest. Toen de opschudding bedaard was, ging hij Cornelissen opzoeken. Onderweg overwoog hij, hoe den trouwen kameraad troost toe te spreken. Buiten degenen die hem soms met een vleiend woordje in de krant vereerden, kon hij persoonlijk geen ‘kribbelaars’ luchten. Hij zou Cornelissen opkikkeren, door zijn misprijzen voor dat volkje uit te bulderen!

In plaats van een bedrukte Cornelissen, trof Hagedoorn een Cornelissen aan, met meer omslag dan ooit! Met vereenigde krachten deden de twee kameraden 's boekverkoopers belagers in den ban...

Hagedoorn's ooren tuitten nog van àl het geschetter, toen hij kwart over elven, **Hulstkamp** binnentrad, en er, naast een tafeltje, waar een paar buikjes van heeren, vis-à-vis zaten te keuvelen, op een rond, krakend stoeltje plaats nam. Wat later ontdeed hij zich van zijn overjas. Hij suikerde net zijn koffie, als één der heeren, naast hem, plots tot zijn gezel zei:

- **De Nieuwe Patriot** heeft er één den bol gewasschen! Cornelissen!
- Cornelissen? Cornelissen? aarzelde de andere.
- Wel ja, Wéér zoo'n moeial van 'n flamingant.... Die Cornelissen is in Holland geweest en...
- Och... die sukkelaar! klonk het schamper.
- Wat weet die vent nu af van een Verdrag?
- Ja, en surtout van dàt Verdrag!

Hagedoorn keek het tweetal bevreemdend aan.

- Was ik Minister, zei het ééne buikje, dan zou de kwestie van de Schelde gauw geregeld zijn.

- Dat spreekt!

- Weet ge wat ik doen zou? De bedding van de Schelde verleggen. Voilà...

- Ha! nog zoo kwaad niet...

- Graaf een vaart... en de Schelde mondt uit te Zeebrugge! En om den Ollander te foppen, damde ik het verloren stuk van de ouwe beneden-Schelde àf! Maar... ik ben geen Minister...

- Ge kunt het worden!

- Ja maar ge weet... de politiek... daar moet ge voor in de wieg gelegd zijn... en bij ons thuis zijn ze straks al drij generaties lang in de olie!

- Komt daar zoo'n Corneel... Kornelis...

- Zeg maar kornalje! of... karnalje!

- En die wil Antwerpen... Neen, maar...

Dat was té groen. Hagedoorn kón zich niet langer bedwingen...

- Pardon, Heeren, onderbrak hij, ge vergist u!

En hij aan 't pleiten. Hij sprak met zóóveel klem, hartstocht, vuur, dat het tweetal hem in 't gelijk stelde.

- Als dat zóó is gelijk ge daar komt te zeggen, Meneer, besloot degene die ‘in de olie was’, dan is **De Nieuwe Patriot**... een vieze patriot.

- Ja, viel zijn maat hem bij, recht is recht! Volgens mij had de **Patriot** het antwoord van uwen vriend Cornelissen moéten opnemen. Daar zullen

ze thuis nog niet aardig van opkijken, als we dàt vertellen...

- Ge weet, bromde de aspirant-Minister, de gazetten, he!

En hij haalde smalend de schouders op.

Hij had het er zoo maar eens knap afgebracht! Hagedoorn was in de wolken. Wat suksés!

Hij dronk zijn kopje uit, gaf den piccolo, die hem zijn jas hielp aantrekken, een extra-fooitje, en verliet het koffiehuis met een breed saluut. Hij zag alles en niets, àl te sterk boeiden hem zijn eigen gedachten. Cornelissen mocht tevreden zijn over zijn vrienden. Die lieten zich precies niet welgevallen dat men zijn naam bezwadderde!

Als hij zich spoedde, haalde Hagedoorn nog den trein van tien vóór eenen. Hij verhaastte den pas. Eindelijk ontwaarde hij het station. Machinaal graaide hij in den binnenzak van zijn overjas naar zijn spoorkaartje. Wat was dat? Hagedoorn bleef staan, tastte nogmaals. Kijk, sigaren 1 Waar haalde hij die vandaan? Nooit had hij zoo maar een handsvol sigaren los in den zak...

Nu bekeek hij aandachtig zijn overjas. Wel, allemachtig, had die piccolo hem geen verkeerde aangespeeld!

Er restte hem niets, dan zoo spoedig mogelijk naar **Hulstkamp** wéér te keeren. Tot wat verwikkelingen zou zijn verstrooidheid al geen aanleiding geven?

Vooreerst zou hij over tijd thuis zijn. Hij zou zich te vergenoegen hebben met ópgewarmden kost! Marieken was de laatste weken achterdochtig: wat had hij altijd in die stad te hengelen? Thans zou ze zeker kwade vermoedens hebben!

Hoe was het anderzijds middelerwijl in **Hulstkamp** vergaan? Hagedoorn repte zich voort, opgewonden. De vreugde aan zijn bijval als advokaat beleefd, slonk gaandeweg. Buiten adem, verontrust, schreed hij het koffiehuis binnen. De kellner herkende Hagedoorn dadelijk, trad op hem toe.

- U hebt een verkeerde overjas genomen, niet waar, Meneer?

- Hier is ze...

Hagedoorn langde ze den kellner, die ze aan een kapstok, vlak-bij, hing.

- Het is de jas van Meneer Wolf, verklaarde de kellner. Die heeft zoowat uw gestalte.

- En waar is mijn jas nu?

- Meneer Wolf heeft uw jas mee. Hij komt na de lunch terug. Hij heeft me gevraagd u te verzoeken, zoolang op hem te wachten. Of als u zonder jas heen wil...

Hij had er bepaald neiging toe, Hagedoorn, om zonder jas àf te druipen, en 's anderendaags de zijne te komen halen. 't Was echter maar koeltjes en ook, dan liep het thuis zeker mis: Marieken zou nooit gelooven dat hij zijn jas, zoo maar in een gewoon koffiehuis had achtergelaten! Mopperend, knak om de verdrietelijkheden des levens die eens te meer zoo ongepast zijn blijdschap kwamen ver-

gallen, schoof Hagedoorn met een ruk een stoel bij, zette zich néér. Van ergernis bestelde hij een sterke Port, - Sandeman of zoo wat. Maar eens de Port op tafel, viel het hem pardoes te binnen, dat hij geen geld genoeg op zak had, om zijn konsumptie te betalen. Een oogenblik dacht hij er aan, er uit te snijden! Neen, dat was zijner onwaardig!

Terwijl hij er over tobde, of de kellner hem al dan niet zou krediteeren, stond Meneer Wolf daar plots vóór hem. Hagedoorn ried het aan zijn overjas.

- Zij-de gij die frakkendief? vraagde Wolf kort-àf, luid-óp?

Enkele hem omringende verbruikers zagen Hagedoorn wantrouwig aan. De onthutste schilder kwam recht, stotterde wat...

- Blijf zitten man, gebood Wolf. Wil-de gij er nu al van door? En uwe frak dan?

Kreunend trok hij Hagedoorn's jas uit. Ze kraakte, maar niet van properteit. Onder die jas droeg Wolf een leeren vest, - zooals de Engelsche soldaten er hadden aan 't front, met ruwe wol aan den binnenkant, - en Hagedoorn was bij dit zicht al dadelijk op zijn hoede: een... Wolf in een schapenvacht, brrr!

- Garçon, kommandeerde Wolf, un café bien tassé!

Traag, verwaten opperde Wolf, zich opnieuw tot Hagedoorn wendend:

- Ge moet gij trakteeren zulle baas! 't Is er aan verdiend geweest!

Een flauw lachje zweemde Hagedoorn om den mond.

- Zeker... zeker... stamelde hij.

Zijn stem stokte. Hij had dien flapuit van een Wolf best kunnen wurgen! Jongens, jongens, wat zat hij in de knel! En dat alles waardoor? Door zijn verstrooidheid? Neen! Door dat vervloekte Verdrag. Ha! dat Verdrag: de gedachte er aan, wond hem óp, innerlijk. Kloppend steeg het bloed hem naar het hoofd. Hij was woedend. Hem strak in 't kalk van de oogen kijkend, de stem dof van opgekropte razernij, boog Hagedoorn zich ineens naar Wolf toe:

- Welk is uw oordeel omtrent het Hollandsch-Belgisch Verdrag, Menéér?

Wolf ontstelde op het hooren van die zonderlinge en aanvallenderwijze beklemtoonde vraag. Zijn kwastigheid begaf hem. Was die kerel dronken of gek?

- Of hebt U daaromtrent soms geen oordeel, vulde Hagedoorn aan, ijzig.

Wolf begreep niet. Ten einde raad lachte hij dwaas. Natuurlijk was die lummel stom dronken. Hij monsterde hem van terzijde. Wie weet voerde die geen duistere plannen in zijn schild? Hij scheen beslist in staat om iemand onverhoeds een lik te geven. Blijkbaar zocht hij ruzie, lokte hij twist uit. Van scheldwoorden zou het dra tot slagen komen. Het verstandigste was nog maar dien dronkelap onverlet te laten. Den blik gericht op de handen van Hagedoorn, rees Wolf van zijn

stoel óp. Verward, van zijn stuk, brabbelde hij:

- Heu... ik... gij... nog wat vergeten... thuis tot ziens...

Vlug haakte hij zijn overjas, achter Hagedoorn's rug, van den kapstok af, zei tot den kellner die met zijn koffie aanschuiven kwam:

- Meneer dààr, - Wolf wees op Hagedoorn, - zal mijn koffie wel uitdrinken. Hoeveel is dat saam, een Port en een koffie?

Hij betaalde gejaagd. Verbluft zag Hagedoorn nu Wolf de straat óp ijlen.

- Die vent is zot! betoogde hij ten overstaan van den kellner.

Maar kellners zijn bescheiden menschen. Ook die van **Hulstkamp** verwijderde zich diplomatisch. Wat niet wegneemt dat Hagedoorn, ondanks alles, de eerste en eenige landsman is geweest, die van het Hollandsch-Belgisch Verdrag heeft geprofiteerd, nog vóór het in de Eerste Kamer, boven den Moerdijk, is besproken geworden. Wat in latere dagen, - let er op! - een reden tot leedvermaak zal zijn voor Cornelissen!

De apache

Carolus Zoethout was van goeden huize. Eenig kind zijnde, had moeder hem kwiek verwend. Aanhankelijk toch had Carolus zich steeds betoond, ook ten opzichte van zijn nochtans niet meegaanden papa. Voor zooverre het zijn begaafdheid gold, was hij echter nooit een bron van vreugde voor zijn oudjes geweest.

Vier jaar lang had Zoethout kollege geloopen te Leuven, aan de Veeartsenijschool. Vier jaar? Ja, Carolus deed er net vier jaar over, om zijn eerste examen af te leggen. Toen hij eindelijk besloten had, zich bij de jury aan te melden, maakte het spektakel van het examineerend professorenkomplotje, een zóó sterken indruk op den zwijgzamen jongen, dat de moed hem in de schoenen zonk, en hij daarna zelf geruischloos zakte: bij den ernst van die hooggeleerde, weetgierige heeren, kon zijn bescheidenheid het niet halen!

Carolus gaf de studie op. Dat kostte hem warempeltjes weinig moeite; blokken was zijn regel niet!

Een invloedrijke politikus, in den derden graad aan zijn vader verwant, bezorgde hem het onvermijdelijke staatsemplooi. Kort daarop overleden Carolus' brave oudjes. Vader stierf het eerst. Moeder overleefde haar echtgenoot slechts luttele maanden, het verdriet had het mensch letterlijk weggeknaagd, zóó mager als ze was geworden op die spanne tijds.

Zoo kwam Zoethout in het bezit van een respektabel fortuintje. Ontoerelkend was het gewis voor een jeugdig man die, als Carolus, voortaan van zijn inkomsten wenschte te leven, zonder nog ooit een slag te doen! Ten einde zoo prompt mogelijk aan te vullen, wat er naar zijn oordeel tekort was, probeerde hij dan maar... een slag te slaan! Carolus spekuleerde in fondsen. Het was een hoofdbrekende bezigheid. Lang toch zou hij niet in de zorg zitten: door het spekuleeren in fondsen, slonken gezwind zijn eigen fondsen, en wat hem, na een jaar of wat van dit avontuurlijk bedrijf, nog restte aan kapitaal, werd er doorgedraaid in den krach van zijn wisselagent.

Zoethout zette zich kordaat over zijn tegenspoed heen. Hij trouwde. Zijn vrouw was een Brusselsche mamzel, die in een landelijke kostschool de manieren had geleerd, waarmee ze later Carolus, in een nachtkafee, voor zich wist in te nemen. Het was een meisje, dat zich met een stompje rouge carmin, een verkoold lucifertje en een wolkje poudre mauresque, alleraardigst kon grimeeren. Een ordinair toiletje stond haar nog sjik!

De mode volgen is een dure liefhebberij. Carolus' salaris liep niet in de hooge honderden. Desalniettemin had hij graag gezien dat Fanfan, zijn vrouw, naar de mode bleef gekleed gaan. Wou hij zich niet in de schuld steken, dan had Zouthout onverwijld meerdere inkomsten te verwerven. Hoe dàt aangelegd? Het onwezenlijke goud van de zonnestralen aanmunten?

Het toeval was hem dienstig. Zoethout interesseerde zich fel voor honden. Tusschendoor bezocht hij vrienden en buren, die een hond hadden, en er op aandrongen het dier even te komen bekijken. Want zóóveel had Carolus dan toch wel van zijn kursus, aan de Veeartsenijschool, onthouden, dat hij nog vaagjes wat afwist van de anatomie van sommige dieren, als daar was de hond, van dezes onderhoud, den kweektijd, het fokken, zijn ziekten en de remedies er tegen.

Na zich een poosje te hebben laten pramen, adresseerde hij grootmoedig een velletje persklare kopie aan ‘Cultura’, het ‘officieel orgaan der hondenliefhebbers van België’. Het trouwe lezerskringetje van ‘Cultura’ vond smaak in die bijdrage. De leden der Redaktie ontfutselden Zoethout een tweede opstel. Zijn bijdrage werd geprezen in de dagbladpers. Carolus had nu zelve zijn deun in het geval. Met ijver begon hij mede te werken aan ‘Cultura’. Ten slotte bood men hem de hoofdredaktie aan. Hij aanvaardde deze funktie, ze werd gehonoreerd en door hààr had Carolus spoedig kennis aan een boel honden-liefhebbers en -fok-

kers, wien hij raad gaf, van wier omgang hij, in velerlei opzicht, profijt trok.

Zóó geraakte hij in de beweging. Zijn opleiding vorderde snel. Het pleizierigste was, dat het er den schijn van had, of hij de anderen voorlichtte. Met het mondsvolletje latijn, dat hij zich nog uit zijn studentenjaren herinnerde, boezemde hij in dat kleinburgerlijk milieu van hondenliefhebbers, makkelijk ontzag in voor zijn minimale wetenschappelijke bagage. Enkele gelukkige uitgevallen wenken versterkten de lui in de gunstige opinie, welke ze omtrent zijn artsenij-bereidkunst koesterden. Zoethout werd één der meest geraadpleegde kynologen van de stad. Van de verschillende in zwang zijnde methodes tot het africhten van honden, stelde hij zich op de hoogte. Met woord en schrift maakte hij propaganda voor de verbetering der inlandsche en uitheemsche rassen, en opdat men de oprechtheid van zijn apostolische voortvarendheid niet zou betwijfelen, verhuisde hij, huurde ergens, in een afgezonderde straat, een woning met wat achteruit en ving te fokken aan...

In den beginne dreigde zijn onderneming faliekant uit te komen. Vooreerst teekenden de buren protest aan tegen het helsche leven van die gedurig vechtende, blaffende hondenschaar. Bij Fanfan ook zette die dolle jacht kwaad bloed. Na eenige weken was er geen enkel onbeschadigd meubel meer, van héél haar huisraad! De jonge honden beten alles stuk, de gordijnen hingen als lorren aan de vensters,

de tapijten, de matten, de vloer, de gang, de trap, alles werd stiekem besmeurd en verontreinigd!

Carolus was niet van zijn stuk te brengen. Bij de scheldwoorden, die de buren hem, over den hofmuur heen, toeslingerden, bij de vloeken die ze over hem en zijn honden uitbraakten, haalde hij kalm, onkrenkbaar, de schouders op. Spijt de smeekbede, het verzoek, het protest van Fanfan, en later hare ontvluchting, wijzigde hij zijn inzicht niet.

Die onwankelbaarheid van zijn geloof in de grootheid, de toekomst van de hondensport, zijn opofferingsgeest, omstraalden zijn reputatie met luister.

Wegens zijn reuzenverdienste als ‘africhter en propagandist’ bood men hem het eerelidmaatschap aan van een dozijn of wat vereenigingen van hondenliefhebbers. Verder werd hij stichter, keurder, bestuurslid van een tweede dozijn soortgelijke vereenigingen: De Belgische Bullebijters; Société du Chien berger beige; De Borgerhoutsche Politiehond; Het Verbond der Groenendaalsche Schepers; De Toy Bulldog Club; Kennel Club Beige (stamboek L.O.B.); Société des Amateurs Anversois, en weet ik veel, hoe al die andere heetten!

Op zijn bureau, waar hij dagelijks - eer uit noodzaak dan uit eerlijke schaamte - toch tenminste een paar uur vertoefde, zwamde Carolus voortdurend over rottweilers en bobtails, poedels en spitsen, wolfs- en herdershonden, bulldogs, over hun behandeling, hun africhting, hun raseigen-

schappen, ja, vaak zelfs voerde hij er demonstraties uit!

De kollega's lachten zich een bult bij dit grappige vertoon. Ze namen Zoethout ongemerkt in 't ootje, stelden hem dwaze vragen en spraken hem, nadat hij deze omslachtig had beantwoord, opzettelijk tegen, ontkenden het nut van de hondensport, kleineerden de liefhebbers, kortom plaagden Carolus geniepig, tot hij er zijn goed humeur bij inschoot en brommend uitrukte

Tist alleen was één van Carolus' standvastige toehoorders. Hij was boodschapper. Men noemde hem gemeenzaam Tist Trombone: het schetterde toch zóó vervaarlijk hard, als die zijn neus snoot!

Stoïek luisterde die naar 's meesters uiteenzettingen. Voor babbelaars had Tist overigens altijd een zwak gehad, - als kleine jongen, omdat hij dol was op suikergoed, - als volwassen kadee, omdat in hem de ziel popelde van een nieuwtjesventer! Er was nog een andere reden, die Tist tot luisteren noopte, als Carolus het woord had: Zoethout had hem opgeleid tot ‘apache’ en in die hoedanigheid streek hij af en toe een extraatje op. De ‘apache’ is de man, die den africhter o.m. helpt bij de dressuur der vechthonden. Zoo maar niet de eerste de beste, ontpopt zich, op het terrein, als een bekwaam ‘apache’. Men hoeft sterk te zijn, vlug, soepel, geduldig, bezonnen en inzonderheid de dieren lief te hebben.

Al die kwaliteiten had Zoethout in Tist Trombone onderscheiden. Achteraf bleek, dat hij zich

niet in zijn keus vergist had. Tist was inderdaad een ideale helper op het terrein, snugger, rap, kalm, attent...

Carolus had in ‘Cultura’ zijn opvattingen omtrent de hondenafrichting herhaaldelijk geformuleerd. Wanneer hij, ten overstaan van de kollega's, met lof gewaagde van Tist Trombone's apacheknepen dan werd met dezen laatste, begrijpelijk ook tusschenbeide een loopje genomen.

Op een morgen in den Vasten - dat is thans heel wat geleden - zwaaide Zoethout glorieuzer en uitbundiger dan ooit het kantoor binnen.

- Tistje, zei hij, morgen present zijn hoor! Ge moet er ééne het bijten afleeren!
- Zóó, meneer Zoethout!
- Het is 'nen wolfshond! 'nen echte keelbijter!... Ik heb hem gezien... zóó'n beest... geen gemakkelijke... en met tanden lijk beitels!
- Toe maar, meneer!
- Voorzichtigheidshalve zou 'k mijn ijzeren platen aan doen
- Goed meneer!

Carolus, theatraal, legde verder den nadruk op het gevaar, waaraan een ‘apache’ als Tist blootgesteld is.

Standaert onderbrak hem tergend:

- Ge schiet met spek, Carolus!
- Watte, schiete-k-ik met spek? Durf-de gij het aan, in Tist zijn plaats op te komen!
- Waarom niet?
- Die hond verscheurt u levend, manneken!

Waarop Standaert weer:

- Wedden dat ik het 'm lap!

Er werd gewed, Standaert zou met den wreedaardigen wolfshond in het krijt treden.

De africhtingsoefeningen geschiedden in dien tijd nog op een braakgrond, palende aan den hof van ‘Den Anker’, een diepliggend herberglokaal, op het Vleminckxveld.

's Anderendaags, na den vieren, greep de demonstratie plaats. Héél 't piket was kompleet: Zoethout, Tist, Standaert, de kollega's en de eigenaar met zijn hond.

Het was een prachtig exemplaar van een wolfshond, volwassen, van ras, met staande ooren, den staart gekruld tegen den rug aan, aschgrauw, borstelig van haar, gespierd en de pooten als gewapend met dubbele Sint-Hubertsklauwen.

De eigenaar had moeite om zijn hond in bedwang te houden. Het beest grolde onheilspellend bij het zicht van al die vreemde, hem omringende en aangapende koppen.

- Och arme, voor Standaert, klaagde Tist.

Standaert was zich inmiddels aan 't omkleeden met de apache-spullen van Tist Trombone. Daar verscheen hij, opgevuld, gepantserd, monsterachtig! Hij strompelde het terrein op, wendde zich dan tot Zoethout en beval:

- Laat 'm maar komen!

Elkeen wachtte in spanning af wat er nu gebeuren zou.

Grijnzend maakte de eigenaar zijn wolfshond los en jaagde hem naar den ‘apache’ op. Blaffend rende het dier op Standaert toe. Op een omzien was het hem genaderd. Schielijk week Standaert uit, zijdelings. De vaart van den hond was zóó geweldig, dat het dier zich niet onmiddellijk kon inhouden en voorbij den ‘apache’ schoot. Zoo snel als de bliksem keerde Standaert zich om, stormde nu zelf, wild-gebarend, op den hond àf en gilde, loeide, huilde daarbij zóó akelig en luid, dat het groote, logge sterke beest, door een plotsen angst bevangen, zich een eind over het om gewoelde zand voortsleepte, loenschend en tegen den grond aankruipend, en het dan eensklaps op een loopen zette, als razend het terrein afholde en trots het gebiedend roepen van zijn meester, over het latwerk van den hof der herberg wipte, schijnbaar met inspanning van opperste krachten, dwars door een ruit sprong, die rinkelend aan stukken vloog, en zich ten langen leste in de keuken van ‘Den Anker’ hijgend en rillend, onder de tafel ging verschuilen, terwijl de meid, die er glazen aan 't lappen was, van schrik bezwijmend, met een doffen schreeuw tegen de tichels van den vloer aandonderde!

Eens dat hij zich uit zijn lachbui losgewerkt had, riep die schalk van een Standaert zijn vriend Zoethout toe:

- He! Carolus, zijn er soms nog honden te temmen? Laat anders maar 'nen leeuw komen, zulle!

Marlow, de intendant

Met den trein van kwart voor éénen komen doorgaans de Britten toe, die, 's morgens te Dieppe ontscheept, onverwijld naar de geul van Le Havre oprijden, om onderweg àf te stappen in dit station, (een schijnbaar uit kubussen der normandische kustrotsen gesneden badplaats), waar ze zich dan, de volgende dagen, de voeten probeeren te kwetsen op de schuivende keien van het strand, terwijl het water van het Kanaal, hen de enkels aait...

Een vervuild schooiersvolkje rept zich telkens bij de aankomst van dezen vakantietrein tusschen de pekelvaten, (die hier héél 't jaar dóór, het perron belemmeren), naar de eerste-klas wagens voort. Die hobbezakken sjouwen het gepak, al kibbelend onder mekaar, tot aan den uitgang en haasten zich daarna om hun fooi, in een nabije kroeg, op de kaai, in te wisselen voor een slok absint of een bel jenever.

Op het pleintje, vóór het station, wachten de koetsiers der lokale hotels inmiddels de vreemdelin-

gen op. Ze roepen luidkeels den naam van het hotel dat hen heeft afgevaardigd, en als één onder hen, een reiziger heeft opgeladen in zijn krakenden postwagen, en hij legt de zweep over zijn knol, dan salueert deze den klant wel eens met de panache van zijn staart...

Dien keer had de trein vertraging. 't Was in den tijd dat er elken dag een wisselwachter van het Fransche spoorwegnet werd aangehouden, daar de Beheerders van de C.C.F. het versleten materiaal weigerden op te ruimen en te vervangen. Zoo opperde de menigte, langsheen het ijzeren sluithekken, (naast den ingang van het station), overluid haar bezwaren: schotschriften voor de illustraties van Guillac, Sennep, Kern e.a. karikaturisten.

De koetsiers soesden op hun bok. Het schooiersvolkje stond op den uitkijk...

Eindelijk kondigde de wind het schuifelen van een verren trein aan. Een bolderen van wielen op de rails drong door: de trein was in aantocht, naderde daverend...

Beroering op het pleintje! De koetsiers sprongen van hun wagen. De pakjesdragers trokken de handen uit de broekzakken. De menigte drumde naar den uitgang toe. De tunnel, ginds, scheen de trein, een zwarten walm achterna te blazen. De remmen knarsten...

Als àl de reizigers bijna heen waren, trad daar nog wiegend, een lange, smalle sinjeur aan met

een gelaat, hard en glad als palissander. Grijs sportpak en dito pet. Een monokkel temperde de flikkering van zijn linker oog.

Aan twee over zijn schouders gekruiste riemen, bengelden een lederen koker, (zijn verrekijker?) en een toegevouwen, fotografisch apparaat. Speelsch hanteerde hij zijn rottinkje.

Een soepele, jonge neger, dribbelde vóór hem uit. Deze droeg een overjas op den arm. Onder den andere hield hij een rieten kooi, achter de tralies waarvan, glurend het klowneske snoetje van een aap.

Op de hielen van het zwartje en het vreemde personage, zwoegden drie kerels. Ze liepen gebogen onder het vrachtje: zware reiskoffers en valiezen...

De kaartjesman aanschouwde verbaasd de voorbijtrekkende karavaan.

Zoodra de koetsiers den vreemdeling hadden opgemerkt, schreeuwden ze tegen mekaar op:

- Hôtel de la Plage!
- Au Canchy, M'sieu! Au Canchy!
- Grand Hôtel des Bains et de Londres!
- Au Chariot d'Or!
- Hostellerie du Grand Cerf!

De neger blikte ondervragend naar zijn meester op. Deze kneep het rechter oog dicht. Star was zijn linker: de lens van een kodak. Smalend floot de Brit, nauwelijks hoorbaar, en zei dan gebiedend:

- That's the right one!

Met zijn rotan wees hij de koets aan van het Grand Hôtel des Bains et de Londres!

De koetsier tilde de reiskoffers en de valiezen op de imperiaal van zijn rijtuig. De nikker klauterde naast hem op den bok. Uit zijn vestzak haalde de Brit enkele tot balletjes verfrommelde biljetten, streek er een paar effen op den palm van de hand. Hij richtte zich tot de dragers:

- Por voâ, verklaarde hij.

Hij stapte in den wankelen wagen en de koetsier bracht zijn schimmel in den draf...

Twee en dertig vensters van het Grand Hôtel des Bains et de Londres geven uitzicht op de zee. De gevel van het gebouw loopt parallel met den opgehoogden dijk. Achter den rechtervleugel strekt zich een geplaveide binnenplaats uit. Stalling, keukens, garage, voorraadkelders, pompj en waschhuizen palen aan die open ruimte.

Komt de schimmel met den krakenden wagen van het station opzetten, dan omlijsten deur- en vensterpost, de nieuwsgierige koppen van meiden en knechten.

Toen het rijtuig dien memorabelen middag zwaaiend de binnenplaats opdokkerde, en het dienstpersoneel den gepolikromeerden neger ontwaarde naast den koetsier, was menig onder de meiden en knechten, een oogenblik overstuur. Door de ruiten van den wagen onderscheidde men den Brit. Een voorname gast? Vermoedelijk was de neger zijn boy....

Sébire, de gérant van het hotel, schoot toe. Diep doorbuigend, groette hij den Brit.

- Do you speak English, Sir? klonk het hem tegen uit den schemer van den wagen.

Waarop Sébire verlegen:

- Heu... vous dites? Oui... English... attendez... j'ai quelqu'un!

Hij verwijderde zich enkele passen.

- M'sieu Robert! riep hij.

De neger verloste zijn meester. Weer haalde de Brit een verfomfaaid biljet uit zijn vestzak, wenkte den koetsier en knikkend:

- Por voâ, zei hij.

M'sieu Robert was de boekhouder van den huize. Vroeger had die op de ‘transat's’ gevaren als ‘purser’. Hij kon best overweg met Engelschen.

De Brit onderhield zich een heel poosje met den tolk in tegenwoordigheid van den gérant. Naar gelang het gesprek vorderde, vertaalde M'sieu Robert wat de Brit hem meedeelde.

Uit dit alles bleek dan ten slotte, dat de Brit, Lord Kimberley's intendant was. Immers ook op het vasteland was Lord Kimberley bekend. Hij was President van de ‘British and American Steam Navigation Company Ltd’, promotor van de ‘British Imperial Federation League’, lid van het House of Lords en door H.M. King George in den adelstand verheven. Kortom: Lord Kimberley was één van de tien of twaalf reeders uit Groot Brittanje, die, (door

hun professie... met de zee vertrouwd) zoo rijk zijn als het water diep is!

Vóór een maand of wat had hij zich met héél zijn familie ingescheept op zijn plezieryacht, - (er was een bemanning van twintig koppen aan boord a.u.b.) en was hij naar Canada gestevend. Van dààr uit was het schip enkele dagen later naar 'the continent' gestoomd. Vóór de afvaart had Lord Kimberley den intendant telegrafisch zijn orders overgemaakt. Om bezuinigingsredenen zou de 'Old Tom', - zoo heette het yacht, - Le Hâvre aandoen: de boot werd er gebreeuwd en geschilderd. Met dat ópkalfateren zouden eenige weken gemoeid zijn. Lord Kimberley wenschte deze gelegenheid te Laat te nemen, om aan de normandische kust uit te rusten, te midden van zijn gezin. Hij had dit stadje tot zijn verblijf uitgekozen. Vrienden hadden 't hem aanbevolen, alsmede het hotel, waar de intendant, na anderhalven dag reizen, was afgestapt en alles nu zoo haast mogelijk in gereedheid diende te worden gebracht, om den ultra-fortuinlijken Engelschman, naar behooren te ontvangen. Over enkele dagen kon hij reeds landen. Geld was bijzaak.

- My name is Marlow! zoo besloot de Brit het gesprek. Hij toonde Sébire een Bristol-kaartje. M'sieu Robert keek hem eerbiedig aan.

- I'm hungry! I'm hungry! herhaalde Marlow tot tweemaal toe. Hij moffelde den tolk meteen ook een biljet in de handen en verdween. Dadelijk zou worden opgedischt...

Ongeveer héel de eerste verdieping werd gereserveerd voor Lord Kimberley en zijn familie. De gérant ontbood een tapissier om den aanblik van de kamers wat óp te flikken. Hij gaf een loodgieter last tot het nauwgezet nazien van de hygiënische apparaten.

- L'Anglais payera tout! schertste hij.

Natuurlijk werd Marlow uiterst voorkomend behandeld. Door de zoo royaal als nonchalant uitgedeelde fooien, den dag van zijn intrede, had hij van stonden aan de harten van het personeel veroverd. Een man als hij, die de intendant was van een bekend miljonnair en de direktie van het hotel met dezes klandizie begunstigde, mocht men toch zoo maar niet lastig vallen met beuzelarijen, als het betalen van rekeningen van in het stadje gedane inkoopen, al werden die rekeningen dan ook gefaktureerd op het adres van het Grand Hôtel des Bains et de Londres. Overigens, Sébire vreesde dat Marlow hem zijn argwaan zou ten kwade duiden. In plaats van zijn gast te ontstemmen, zou hij hem de taak vergemakkelijken: hij opende Marlow een onbeperkt krediet!

Het moriaantje werd niet minder vertroeteld. Meiden en knechts verlustigden zich in zijn grappig optreden, zijn wonderen appetijt. Hij loofde zijn meester, - zoo'n zacht en goed man als dat was! Marlow had hem eerst de vorige week te Londen aangeworven. Saam hadden ze 's anderendaags, in een huis als een paleis, zijn roode, mooie met zwarten nestel afgezoomde fantazieplunje gekocht.

Veel had de nikker niet te doen: Marlow's schoenen poetsen met een speciale soort van blink, hem helpen onder 't aankleeden, de reiskoffers en valiezen afstoffen. Geopend werden die koffers, die valiezen nooit in 't bijzijn van den boy: Marlow bekommerde zich persoonlijk over zijn kleergoed, zijn linnen. Ook werd het zwartje af en toe op een boodschap uitgestuurd: sigaretten, kranten, postzegels...

Voor 't overige was hem opgedragen een wakend oog te houden over Kakao.

Kakao, dat was het aapje. Naar de meester hem had gezegd, was dat aapje, het lievelingsdier van Kimberley's jongste dochter. Het had een langen, slappen staart en was niet grooter dan een eekhoorn. Hoe zacht, nauwsluitend was zijn pels! In Kakao's karakter vergiste men zich. Uiterlijk was die aap eer schuchter, tam, in wezen was hij echter zéér opvliegend en eigenzinnig van aard. Honig was zeldzaam en kostbaar, ten minste als de freule er niet omtrent was. Die deed steeds een grooten voorraad honigfondants op! Marlow beweerde dat insekten, een even fijne versnapering uitmaakten voor het gulzige aapje. En om Marlow, (en eventueel later de freule), in 't gevlij te komen, maakte de nikker zich zijn vrijen tijd ten nutte om kevers, sprinkhanen, kobben, e.a. insekten nà te sporen, machtig te worden en er Kakao op te vergasten. Vliegen ving hij nog het meest! Den heelen dag door, stond hij wiekend met de armen in de lucht, buiten of binnen, in de gang, op de trap, in de eet-

zaal, de keukens. Eens ving hij zelfs een vlieg op den knikker van een ouden, kalen heer die veilig, achter een windscherm, te dineeren zat in gezelschap van een bleeke, lieve dame. De oude, kale heer was opgesprongen en had hem de eetzaal uitgebulderd. Het negerjonk nam den bullebak voor een dokter, omdat, zoo vertelde hij Marlow naïef, ‘de oude heer aandachtig den pols scheen te voelen van de bleeke, lieve dame, en de bleeke, lieve dame de tong zoo ver uit den mond had steken!’

Marlow leefde er van als een prins. In het hotel was hij ‘mylord!’ Welke der soebretten ook weer koketteerde met hem? Aan tafel proefde hij de fijnste wijnen en nà de koffie, de subtielste likeuren! Hij eischte sigaren die in Frankrijk een vol arbeidsdagloon kosten.

Voor de menigte, - haar verbeelding is zoo levendig! - was Marlow, - het werd gefluisterd op straat, aan het strand, - Sir Hari Singh, de onbesuisde neef van den Maharadjah van Jamm en Kashmir, die zich, eens dat zijn avontuurtje met Mistress Robinson zijn beslag had gehad, incognito naar Normandië begeven had om er, bij het klotsen der golven, de kwellende gedachte aan de ontrouwe, sluwe deerne uit zijn geest te bannen. De legende tooide Marlow. Hij bracht hier gouden dagen door...

Daar in den loop van die week, - de tweede van Marlow's oponthoud in het Grand Hôtel des Bains et de Londres, - Lord Kimberley nog altijd

geen teeken van leven had gegeven, kreeg Sébire eensklaps achterdocht. Hij uitte zijn vermoeden, of die Marlow geen afzetter was die zoo maar wat fabelde? Besloten werd tot Zaterdag geduld te oefenen: dan zou de boekhouder bij Marlow aandringen op betaling of duidelijke bewijzen eischen, omtrent Lord Kimberley's inzichten. Misschien ontscheepte Kimberley ondertusschen; aldus werd een blunder vermeden.

's Zaterdags: geen nieuws. Marlow verontrustte zich heelemaal niet over dien toestand! Na 't diner, klampte m'sieu Robert hem aan, verontschuldigde zich om zijn stoutheid, sprak omzichtig zijn verwondering uit over het wegblijven der Kimberley's. Hij voerde àl de argumenten aan die hij, in naam van den gérant, gerechtigd, neen genoodzaakt was te doen gelden, en eindigde zijn betoog met de vraag, naar een voorschot, bij wijze van afkorting op het bedrag der loopende rekening.

Marlow nam zijn... onbescheidenheid niet euvel op. Integendeel! Dat wegblijven der Kimberley's intrigeerde hem, den intendant, meer dan wie ook! Hij had reeds allerlei onderstellingen gewaagd: schipbreuk, aanvaring, ziekte, storm! Erger nog: te Liverpool liet men zijn brieven onbeantwoord! Door àl die redenen werd de zaak luttel gebaat, dat begreep Marlow best. Beroerd geval. Wat gedaan? Jammer dat de bank nu gesloten was. Maar kom, nog dezen avond had m'sieu Robert een sjek. Die was Maandag op zicht betaalbaar, niet? Nog wat. Als hij morgenavond niet vóór 't soeper thuis

was, dan beteekende zulks dat hij te Rouen bleef overnachten. Hij zou zijn boy waarschuwen...

Marlow hield woord. Een half uur later had de boekhouder den sjek. Hij spoedde zich naar Sébire. De gérant verademde...

Mylord sliep nog lekker, toen er zich den volgenden morgen, twee vreemde heeren lieten aanmelden bij Sébire. De één was een Franschman, de andere, dat zàg je, - een Brit. De Franschman voerde het woord. Hij informeerde of zich hier geen zekere Marlow ophield?

Sébire verrast, dacht na.

- O, meneer dààr - hij keek den gelooiden Brit aan, - meneer is voorzeker Lord Kimberley? Zeer gevleid. Welkom. Wat zal die goede meneer Marlow een oogen opzetten! Hij was net zinnens een dagje te sporen. Tot Rouen, ja... Lord Kimberley zou tevreden zijn: prachtige kamers, komfort, eerste-klas-bediening. Wou hij misschien even de appartementen in oogenschouw nemen?

De Franschman stuitte Sébire's woordenvloed.

- Pardon, zei hij.

Traag, moeizaam artikuleerde de Brit dan:

- Scot-land Yard!

Waarop de Franschman:

- Sûreté Générale. Wij komen Marlow arresteeren.

- Arresteeren?

Sébire werd bleek in Marlow's plaats.

Daarop zei de Brit weer wat.

- Als-ie spektakel maakt...

Hij had de boeien al klaar.

Wat was er dan met dien Marlow? De Franschman identificeerde het geboefte: de z.g. intendant van Lord Kimberley was een vulgaire oplichter!

Sébire was het hart in: het bedrag dat die schurk hem schuldig was, liep in de twee duizend. Dan telde hij er niet eens de huur bij van de gereserveerde kamers.

- Wilt u me volgen, heeren? zei hij dof.

- Un moment, verzocht de Franschman.

Sébire werd eerst in verhoor genomen: in het proces-verbaal van Marlow's arrestatie was zijn getuigenis een hoofdzaak. De valsche wissel zou één der bewijsstukken zijn: de politie-inspekteur eischte hem op. Verder werd beslist, Marlow in te pikken met pak en zak. Ook de neger, de aap moesten mee. Over een uur ging een trein naar Boulogne. Als de koetsier van het Grand Hôtel des Bains et de Londres inspannen wou, werd alle opspraak, bij Marlow's transport, vermeden.

Zoo geschiedde. Marlow werd gewekt. In den beginne stribbelde hij tegen. Had men met hem een grapje voor? In Boulogne reeds, zoo zei hij tot de onverschillige politie-inspekteurs, zou men dit alles wel in 't reine trekken. Wee hen dan; Lord Kimberley was een zéer invloedrijk man! Die liet niet ongestraft den spot drijven met zijn intendant!

Zijn woorden klonken zoo overredend dat Sébire, die hem de huid wou vol schelden, door twijfel werd overmand en stilzwijgend toeluisterde...

Zooals hij gekomen was, trok ook het moriaantje weer heen: met de overjas van Marlow op den eenen arm, de kooi van den aap, onder den andere..

Toen Marlow, aan 't station, uit den wagen van 't hotel stapte, - de koetsier vertelde dat later, - werd hij gedwongen, tusschen de beide politie-inspekteurs in te loopen. Geen voet weken ze van hem àf...

Twee dagen later kreeg Sébire met de post een kaart uit Parijs thuis. Er stond op: ‘En passant à Paname. Au revoir et merçi! Marlow et ses copains, les... policiers!’

Arme Sébire, het werd hem nu eerst duidelijk: de twee politie-inspekteurs waren Marlow's medeplichtigen! Ze waren niet toegesneld op last van het parket, maar om den intendant van Lord Kimberley... uit een lastig parket te helpen!